

"ILOITEN SAATTE LÄHTEÄ MATKAAN!"

MATERIAALIPAKETTI RAASEPORIN SUOMALAISEN SEURAKUNNAN
ISOSTOIMINTAAN

Fanni Nääppä

Opinnäytetyö syksy 2015

Diakonia- ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) + kirkon

nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Nääppä, Fanni. ”Iloiten saatte lähteä matkaan!” Materiaalipaketti Raaseporin seurakunnan isostoimintaan. Syksy 2015, 84 s., 2 Liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö on produktio, jonka tavoitteena oli tarjota Raaseporin suomalaiselle seurakunnalle uusia ideoita isoskoulutuksen toteuttamiseen. Tarkoitus oli myös se, että nuoret kokisivat toiminnan mielekkääksi, kiinnittyisivät seurakunnan toimintaan ja saisivat tukea kristilliseen kasvuunsa. Sovin työntekijöiden kanssa kymmenen isoskoulutuskerran suunnittelusta. Yhteensä materiaaliin tuli 60 erilaista toiminnallista menetelmää.

Materiaalia tekemisessä hyödynnettiin työntekijöiden haastatteluja, isoskoulutuksessa käyvien nuorten mielipiteitä ja rippikoulusuunnitelmaa 2001. Keräsin nuorilta toiveita isostoimintaan liittyen kaavakkeilla, joissa oli kysymyksiä menneestä isoskoulutuksesta ja siitä, mitä he olisivat siihen jatkossa toivoneet. Nämä kolme tekijää auttoivat muodostamaan teeman jokaiselle kokoontumiskerralle ja suunnittelemaan sisällön niihin. Opinnäytetyön teoriaosuudessa on hyödynnetty suomenkielistä kirjallisuutta sekä elektronisia lähteitä.

Opinnäytetyöhön liittyvät kyselyt tehtiin huhtikuussa 2015, jonka jälkeen materiaalin työstäminen alkoi. Materiaalipaketti oli valmis elokuun lopussa 2015, jonka jälkeen työntekijät arvioivat sen ja ottivat käyttöön.

Lopuksi kerrotaan materiaalista saadusta palautteesta. Siellä myös pohditaan opinnäytetyö prosessin vaiheita ja niiden onnistumista, työntekijän roolia isostoiminnassa ja ammatillista kasvua. Siinä kerrotaan, miten opinnäytetyö on lisännyt valmiuksia nuorisotyönohjaajana toimimiseen.

Avainsanat: isostoiminta, kristillinen kasvatus, spiritualiteetti

ABSTRACT

Nääppä, Fanni. "For you shall go out with joy!" Material for Raasepori Finnish parish. Autumn 2015. 84 p., 2 appendices Language: Finnish. Diaconia University of Applied Sciences, Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The bachelor thesis is a product. The aim of the thesis was to offer new ideas for training young confirmed volunteers in the parish. The purpose was also that the youngsters will experience the pleasure of the training, integrate them into the parish and get support to their Christian rearing. Ten occasions were settled with employees. The number of different functional methods were together 60.

The material for the thesis was collected by interviews of the employees, youngster's opinions and Confirmation Training Plan 2001. Youngster's wishes about the training were collected from them with forms, which had questions about past training and what they have wished for it in future. These three things helped to form a theme to each occasion and to plan content for them. The theory part of this thesis is used by Finnish literature and electronic sources.

Queries about the thesis were made in April 2015. Work with material was started after that. It was ready at the end of August 2015. After that, employees estimated it and started to use it.

There is an input of the material at the end of the thesis. There is also estimation about periods and succeeding of work, the role of employee in volunteer training and thoughts about the professional growth. There is told how the thesis had prepared for working as Christian youth worker.

Keywords: young confirmed volunteerism, Christian rearing, spirituality

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2. KRISTILLINEN KASVATUS JA ISOSTOIMINTA	7
2.1 Kristillinen kasvatus	7
2.2 Isonen ja isostoiminta	9
3. NUOREN KEHITYS 15–18 VUODEN IKÄISENÄ	14
3.1 Nuoren ajattelu, tunteet ja persoonallisuuden kehitys	14
3.2 Nuoren vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot	15
3.3 Nuoren spiritualiteetti	16
4. OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TOTEUTUS	19
4.1 Aiemmat materiaalit ja opinnäytetyöt	19
4.2 Yhteistyötaho	21
4.3 Työn tarkoitus ja tavoitteet	22
4.4 Työn vaiheet ja kyselyiden tulokset	23
4.5 Opinnäytetyön eettisyys	25
5. ISOSKOULUTUSMATERIAALIN TEEMAT	27
6. OPPIMINEN ISOSKOULUTUSMATERIAALISSA	32
7. PALAUTE ISOSKOULUTUSMATERIAALISTA	34
8. POHDINTA	36
LÄHTEET	41
LIITE 1	45
LIITE 2	46

1. JOHDANTO

Isoskoulutus on kirkon nuorisotyön keskeisin toimintamuoto. Isosista on tullut korvaamattomia apulaisia, jotka avustavat rippikoulun lisäksi muissa seurakunnan toiminnoissa kuten erilaisilla leireillä. Isostoiminta on tärkeää myös itse nuorelle. Paitsi, että hän oppii toimintaan osallistuessaan isosena toimimisen perusteita, hänen on mahdollista etsiä sitä kautta omaa paikkaansa ja keskustella kodin ulkopuolisten aikuisten kanssa. (Porkka 2005, 86–88.) Seurakuntien isostoiminnan käytännöt vaihtelevat merkittävästi. Toiminnan laajuus, kesto ja sisältö saattavat erota toisistaan suuresti. Isostoiminnasta vastaava työntekijä onkin suuren haasteen edessä, kun hän suunnittelee tulevaa toimintaa. Siinä tulisi vuorotella mielekkään tekemisen, hengellisyyden tukemisen ja isosena toimimisen oppimisen välillä. Monissa seurakunnissa ei ole selkeää suunnitelmaa, jota noudattamalla tehtävä helpottuisi.

Idea opinnäytetyöhöni syntyi, kun tapasin sattumalta Saapas- partiossa ollessani Raaseporin suomalaisessa seurakunnassa työskentelevän nuorisotyönohjaajan, joka tiedusteli olisinko kiinnostunut tekemään opinnäytetyön heidän seurakuntaansa. Seurakunnassa isoskoulutuksesta vastaavat työntekijät tarvitsivat selkeää runkoa isostoimintaan ja uusia menetelmiä, joilla rakentaa koulutusta mielekkäämmäksi. Kolmen pienen seurakunnan yhdistyminen yhdeksi seurakunnaksi tarkoitti myös sitä, että seurakunnan alueella olevien kahden isoskoulutusten tuli olla yhtenäisempiä. Päätin tarttua haasteeseen ja tehdä opinnäytetyönä materiaalipaketin heidän seurakuntansa isostoimintaan. Materiaalia suunnitellessani otin huomioon työntekijöiden toiveet, rippikoulu 2001 suunnitelman sekä isostoimintaan osallistuvien nuorten toiveet. Heidän mielipiteensä ja ajatuksensa toiminnan mielekkyydestä olivat ensisijaisen tärkeitä isostoiminnan kehittämisessä. Tarkoitus oli tehdä materiaali, jossa oli selkeät teemat kymmenelle koulutuskerralle ja kehitellä toiminnallisia menetelmiä kullekin kerralle, joita työntekijät voisivat hyödyntää.

Keräsin kokemuksia ja toiveita isostoimintaan liittyen nuorilta keväällä 2015, jonka jälkeen aloin työstää materiaalia. Aloitin jäsentelemällä teemat ja sen jälkeen suunnittelemalla erilaisia sisältöjä niihin. Materiaali oli valmis elokuun loppuun mennessä, jolloin se otettiin käyttöön. Materiaalia oli mahdotonta testata etukäteen ajan puutteen vuoksi. Siksi luotin arvioidessani työn onnistumista työntekijöiden mielipiteisiin materiaalin toimivuudesta.

2. KRISTILLINEN KASVATUS JA ISOSTOIMINTA

2.1 Kristillinen kasvatus

Ennen kuin määritellään käsite kristillinen kasvatus, on oleellista tietää, mitä kasvatus ylipäänsä tarkoittaa. Kasvatusta on määritelty monin erilaisin tavoin. On kuitenkin olemassa joitain peruspiirteitä, jotka ovat ominaisia lähes kaikille määritelmille. Näitä ovat esimerkiksi vuorovaikutus, tavoitteellisuus ja se, että kasvatus on aina arvosidonnaista. Kasvattajalla on aina jokin käsitys siitä, millainen elämä on hyvää ja tavoiteltavaa ja sen hän pyrkii välittämään kasvatettavalleen. Kasvatuksella pyritään siihen, että kasvatettava kehittyisi, oppisi ja saisi tukea kasvulleen. Se tähtää muutokseen, ja kasvattajalla on toiminnassaan tietoiset päämäärät. Kasvatus on vuorovaikutuksellista sen takia, että sitä tapahtuu kahden henkilön välillä. Kasvatussuhteessa toinen on aina kasvattaja ja toinen kasvatettava. Se on erityinen suhde, jossa kasvattaja edustaa jotain tietynlaista näkökulmaa, vaikkei sitä itse tiedostaisi. (Muhonen & Tirri 2008, 64.)

Uskonnollinen kasvatus tarkoittaa sitä, että kasvatuksen taustalla vaikuttaa jokin uskonto ja sen opetukset. Näin ollen kristillinen kasvatus perustuu Jeesuksen elämään ja siihen, miten Jumala hänen kauttaan toimi. Jeesuksessa Jumala ilmaisi itsensä ihmisille ja sen tähden Jeesuksella on keskeinen rooli ihmisen ja Jumalan välisessä suhteessa. (Halme, 2008. 20.) Kristillisen kasvatuksen lähtökohtana toimii Jeesuksen antama lähetyskäsky, jossa hän kehottaa opetuslapsiaan levittämään kristinuskon sanomaa ja kastamaan ihmisiä kolmiyhteisen Jumalan nimeen. Kaste on kristinuskon näkökulmasta äärimmäisen tärkeä, sillä se tekee ihmisestä Jeesuksen opetuslapsen ja kannattelee ihmistä hänen koko elämänsä ajan. (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001, 6.)

Kristillinen kasvatus on läsnä kaikessa varhais- ja nuorisotyön toiminnoissa. Erilaiset leirit, kerhot, rippikoulu, nuortenillat ja isostoiminta tähtäävät siihen, että

nuori juurtuu kristilliseen uskoon ja saa tukea hengellisyyteensä. Kristillinen kasvatus on tärkeää huomioida myös isoskoulutuksessa, sillä se on väylä seurakunnan muuhun toimintaan. Kristillinen kasvatus ei lopu rippikoulun jälkeen, vaan jatkuu läpi elämän, myös isoskoulutuksessa.

Yksi kristillisen kasvatuksen tehtävä on levittää kristillistä perinnettä tuleville sukupolville. Sen lisäksi tehtävänä on antaa kasteopetusta, joka tukee yksilön uskoon juurtumista ja siinä pysymistä. Luterilaisuudessa kuitenkin uskotaan, että Jumala antaa uskon lahjaksi. Tämän vuoksi ei voida ajatella, että kasvatus synnyttäisi ihmisessä uskoa. Kristillisen kasvatuksen antaminen kuuluu seurakunnan tehtäviin. Jotta kristillinen kasvatus toteutuisi, kasvattajan on sitouduttava kristillisiin käsityksiin Jumalasta ja ihmisestä. (Muhonen & Tirri 2008, 66–67.) Seurakunnan lisäksi kristillistä kasvatusta voidaan antaa myös kodeissa. Kun lapselle opetetaan kristinuskon asioita jo pienestä pitäen, hänen ymmärryksensä omaa ja muita uskontoja kohtaan kasvaa. Lapsi voi tuntea olonsa myös turvalliseksi sisäistäessään olevansa Jumalan lapsi. Seurakunta voi toiminnallaan vahvistaa sidettä kristillisyyteen, johon kodin antama kristillinen kasvatus on häntä jo juurruttanut, esimerkiksi lapsi- ja nuorisotyössä. (Tapiainen 2009, 264–265.)

Kristilliseen kasvatukseen kuuluu erilaisia ulottuvuuksia. Nämä ulottuvuudet voidaan jakaa kahteen eri ryhmään, hengelliseen ja inhimilliseen puoleen. Hengelliseen puoleen kuuluvat kokemuksellinen, rituaalinen ja opillinen ulottuvuus. Kokemuksellisessa ulottuvuudessa painotetaan luottamusta Jumalaan ja kannustetaan kääntymään hänen puoleensa. Kasvattaja pyrkii rakentamaan luottavaista ja rakastavaa kuvaa Jumalasta ja sitä kautta lisäämään lapsen tai nuoren luottamusta elämäänsä. Kasvatettavan hengellisyyttä ja Jumala suhdetta tuetaan. Rituaalinen ulottuvuus tarkoittaa kristillisen perinteen siirtämistä kasvatettavalle. Perinnettä ovat esimerkiksi rukous, jumalanpalveluksessa käyminen ja kirkkovuoden kulku. Olennaista on opettaa hiljentymistä arjen keskellä uskonasioiden äärelle. Opillisessa ulottuvuudessa välitetään kristinuskon uskomuksia ja oppeja. Puhutaan Raamatusta ja sen kertomuksista ja luodaan tiedon kautta kuvaa

rakastavasta Jumalasta. Nämä kolme ulottuvuutta liittyvät vahvasti toisiinsa. (Muhonen & Tirri 2008, 77–79.)

Inhimilliseen puoleen kuuluvat pedagoginen, huolenpidollinen ja eettis-moraalinen ulottuvuus. Pedagogisuudella tarkoitetaan sitä, että kristillisessä kasvatuksessa tehdään menetelmällisiä ja sisällöllisiä ratkaisuja, kun suunnitellaan opetusta tai toimintaa. Ratkaisujen tekoon vaikuttavat myös periaatteet ja lähtökohdat. Menetelmiä työskentelyihin löytyy yleisestä kasvatustieteestä. Huolenpidollisessa ulottuvuudessa painotetaan lapsen tarpeiden huolehtimista. Pedagoginen suhde kristillisessä kasvatuksessa tarkoittaa sitä, että kasvatusta tapahtuu kasvattajan ja kasvatettavan välillä siten, että kasvatettavan hyvä toteutuu. Olennaista on, että lapsi voisi saada rakkauden osoitusta ja kokea olevansa turvallisessa ilmapiirissä arjessaan. Eettis-moraalinen ulottuvuus pyrkii välittämään kasvatettavalle tietoa siitä, miten elää hyvää elämää ja kunnioittaa lähimmäistä. Jeesuksen opettama rakkauden kaksoiskäsky ja kultainen sääntö ovat keskeisessä asemassa tämän kristillisen kasvatuksen ulottuvuudessa. Olennaista on se, ettei asioita opeteta vain teoriassa, vaan myös siten, miten niiden tulisi omassa elämässä näkyä. Kasvattajan arvot välittyvät kasvatuksessa lapseen. (Muhonen & Tirri 2008, 79–81.)

2.2 Isonen ja isostoiminta

Isonen on henkilö, joka toimii rippikoulussa ryhmänohjaajana. Hän ohjaa omaa pienryhmäänsä, osallistuu hartauksien ja jumalanpalveluksien valmisteluun, on mukana muiden isosten kanssa järjestämässä vapaa-ajan toimintaa ja osallistuu leirin yleisaskareisiin. Hän on yleensä rippikoululaisia vuoden tai pari vanhempi. Rippileirien lisäksi isokset voivat toimia myös varhaisnuorisotyön leireillä. He saavat koulutusta tehtävänsä seurakunnalta, joka tukee myös isosen kasvua kristittyinä. (Sopivan kokoinen iso- isostoiminnan linjauksia, 3–5.)

Isostoimintaan sisältyy isoskoulutus, joka antaa isoselle valmiudet toimia ryhmänohjaajana rippikoulussa. Koulutuksen pituus vaihtelee seurakunnasta riippuen. Koulutuksen lisäksi isostoiminta tarjoaa mahdollisuuden tutustua muihin nuoriin ja seurakunnan nuorisotyöhön. Se tarjoaa mielekästä tekemistä, kuten pelaamista, leikkimistä, oleilua yhdessä muiden saman ikäisten nuorten kanssa, tilaisuuden rakentaa omaa identiteettiään ja mahdollisuuden pohtia omaa jumalasuhdetta. Isostoiminnassa nuoren on mahdollista saada aikuisen tukea uskon kysymyksien miettimiseen ja ihmissuhteisiin. (Porkka 2004, 7–13.) Isostoiminta on opinnäytetyöni kannalta tärkein käsite, sillä olen luomassa materiaalia sitä varten. On tärkeää ymmärtää isosen tehtäviä, rooleja, kiinnostuksen kohteita ja koulutukseen hakeutumisen syitä, jotta saisi aikaan toimivaa ja hyödyllistä materiaalia. Jouko Porkka on tutkinut isostoiminnan sisältöjä, toteuttamista, arviointia ja merkitystä sekä isosen tehtäviä rippikoulussa ja isosen valintaan liittyviä asioita tutkimuksessaan *On kunnia olla isonen*, joka on vuodelta 2004.

Isostoiminta sai alkunsa tarpeesta saada rippikouluihin ohjaajia, jotka olivat lähellä samaa ikää kuin rippikoululaiset, sillä kuilu aikuisten ohjaajien ja rippikoululaisten välillä oli suuri. Toiminta kehittyi käsi kädessä leirimuotoisen rippikoulun kanssa, joista ensimmäinen järjestettiin vuonna 1937. Nykyisten isosien varhaisina edeltäjinä voidaan pitää tyttöleireillä toimineita isosiskoja, jotka tekivät hyvin samankaltaisia tehtäviä kuin isokset nykyään. Isostoiminta vakiintui 1960-luvulla, kun ensimmäinen isoskoulutusaineisto julkaistiin ja ensimmäiset leiriläisiä muutamaa vuotta vanhemmat, seurakunnan toimintaan sitoutuneet nuoret saivat koulutuksen toimia leireillä ryhmänohjaajina. Keskeisin asia isostoiminnan vakiintumisessa oli se, kun piispainkokous hyväksyi vuonna 1973 rippikoulun kokonaissuunnitelman, jossa pohdittiin isosten merkitystä rippikoulussa. 70-luvun aikana isoskoulutuksia järjesti yhdeksän seurakuntaa kymmenestä, joista suurin osa oli lyhyitä 15-30 tunnin kestäviä koulutuksia. 1980-luvun lopulla tilanne alkoi mennä siihen suuntaan, että lähes puolet isosista oli käynyt oman rippikoulunsa vain vuotta aikaisemmin ennen isoseksi tuloa. 1990-luvulla tapahtui merkittäviä asioita isostoimintaan liittyen. Nimittäin isoskoulutukseen

osallistujien määrä kaksinkertaistui ja koulutus piteni joissain seurakunnissa monivuotisiksi. Isokset alkoivat rippileirien lisäksi tehdä jalansijaa muille seurakunnan leireille kuten esimerkiksi varhaisnuorisotyön ja diakonia työn leireille. Tällä hetkellä tilanne on se, että isostoiminta on monessa seurakunnassa nuorisotyön keskeisin muoto. Isoskoulutettavat ovat myös yleensä aktiivisia muussakin seurakunnan nuorisotyössä, he osallistuvat esimerkiksi nuorteniltoihin ja leireille. (Porkka 2005, 82–84.)

Isoskoulutusta toteutetaan erilaisin tavoin, seurakunnasta riippuen. Suurin osa seurakunnista on asettanut koulutuksensa tavoitteiksi, vuonna 2004 tehdyn tutkimuksen mukaan, nuoren oman hengellisen kasvun, isosen valmiuksien kehittämisen ja isosen rooliin kasvamisen. Monet seurakunnat ajattelevat isoskoulutuksen olevan jatkumo rippikoulussa opituille asioille ja mahdollistaja kristillisen kasvatuksen antamiseen. Se ei ole pelkästään kouluttamista seurakunnan tehtäviin. Koulutuksen pituus vaihtelee yhdestä vuodesta neljään vuoteen. Joissain seurakunnissa isoseksi pääsee jo ensimmäisen vuoden jälkeen, joissain toisen vuoden jälkeen. Isostoiminnasta vastaa pääasiassa nuorisotyönohjaaja tai teologi. (Porkka 2004, 69–75.)

Isostoiminnan aloittaa vuosittain runsas neljäsosa rippikoulun käyneistä nuorisista. Tutkitusti suosituimmat syyt toimintaan hakeutumiseen johtuvat oman rippikoulun positiivisista kokemuksista. Se on herättänyt kiinnostuksen osallistua uudestaan leirille ja olla mukana toteuttamassa hyvää rippikoulua nuoremmille. Monet lähtevät mukaan toimintaan myös siksi, että saisivat kokemuksia ryhmänohjauksesta ja esiintymisestä sekä saisivat uusia ystäviä. Jotkut nuoret näkevät isoskoulutuksen olevan mahdollisuus lisätä itsetuntemusta ja vahvistaa hengellisyyttä. Monet isokset haluavat myös viettää aikaa rippikoululaisten kanssa. (Porkka 2009, 317–319.) Isostoimintaan osallistui 25 100 nuorta vuonna 2011, joista tyttöjä oli 68 % osallistujista. Seurakunnissa on usein enemmän isosia kuin mitä on mahdollista laittaa leireille. Vuonna 2011 92 % koulutukseen osallistuneista kävi sen loppuun asti ja 81 % pääsi leireille. (Haastettu kirkko 2012, 155.)

Isoskoulutuksen sisältöihin on Porkan tutkimuksen mukaan kuulunut osallistuminen seurakunnan muuhun toimintaan, esimerkiksi nuorteniltoihin ja jumalanpalveluksiin. Harvinaista on kuitenkin se, että nuoret ovat päässeet itse toteuttamaan tapahtumia. Ensimmäisen ja toisen vuoden keskeisiin sisältöihin kuuluvat isosen perustehtävät, kuten iltaohjelmien ja hartauksien teko, ihmishuhdetaidot, ryhmädynamiikka, oma kasvu ja itsetuntemus. Tapaamiskertojen määrä vaihtelee, mutta ne ovat yleensä säännöllisesti. Koulutuksiin kuuluu myös vähintään yksi isoskoulutusleiri. Kolmannen ja neljännen vuoden koulutuksissa perehdytään yleensä syvemmin kristittyä elämiseen. (Porkka 2004, 79–90.) Koulutuksen kesto vaihtelee seurakunnasta riippuen. Keskimäärin isoskoulutus kestää kokonaisuudessaan 51 tuntia, mutta joissain seurakunnissa määrä voi olla jopa lähes 200 tuntia. Arviolta joka kolmannessa seurakunnassa järjestettävä isoskoulutus kestää 35 tuntia. Isostoiminta muodostaa keskeisen osan seurakunnan nuorisotyöstä. (Haastettu kirkko 2012, 155.)

Isosella on monenlaisia rooleja työskennellessään leireillä. He toimivat leiriläisten kavereina ja kannustavat heitä mukaan seurakunnan toimintaan. Merkittävä tehtävä on toimia esikuvana leiriläisille ja näyttää esimerkkiä leirillä elämisestä ja kristittyä nuorena olemisesta. Esimerkki auttaa leiriläisiä avoimuuteen rippileirillä käsiteltäviä asioita kohtaan. Isokset myös välittävät asioita leiriläisten ja työntekijöiden välillä. He auttavat ongelmatilanteiden ratkomisessa selittämällä molempien osapuolien näkökulmia. Isosilta saa arvokasta tietoa leiriläisistä, joka ei välttämättä muuten tulisi työntekijöille ilmi, esimerkiksi kiusaamisesta. He johtavat myös omaa pienryhmäänsä ja näin ottavat vastuuta rippikoulun opetuksen toteutumisesta ja ohjelmasta. He tekevät esimerkiksi hartauksia ja iltaohjelmia. Isokset parantavat myös leirin ilmapiiriä ja kannustavat leiriläisiä osallistumaan. He toimivat myös luottohenkilöinä, joiden kanssa voi keskustella luottamuksellisesti ja, jotka tarpeen mukaan ohjaavat leiriläisen keskustelemaan leirin ohjaajan kanssa. (Porkka 2004, 14.)

Isoskoulutukseen osallistuvat voidaan jakaa erilaisiin motivaatiotyyppihin. Ensimmäinen motivaatioryhmä on monipuolisesti motivoituneiden ryhmä. Tähän ryhmään kuuluvat odottavat isostoiminnalta paljon hengellistä sisältöä, mutta samalla he odottavat sitä, että pääsevät toimimaan, saamaan ja antamaan asioita muille. Toinen ryhmä on sosiaalisesti ja ulkoisesti motivoituneet. Tälle ryhmälle hengelliset kysymykset ovat etäisiä ja halu lähteä toimintaan on todennäköisesti syntynyt siitä, että kaverit ovat myös lähteneet mukaan toimintaan. Tähän ryhmään kuuluvat haluavat erityisesti tuntea yhteenkuuluvuutta rippikoulu- laisten, muiden isosten ja vetäjien kanssa. Kolmas ryhmä on hengellisesti motivoituneiden ryhmä. Heillä on kova halu oppia teologisia sisältöjä, mutta oman kasvun suhteen heillä ei ole erityisempiä odotuksia. He ovat motivoituneita toisten auttamiseen ja yhteenkuuluvuuteen. He eivät myöskään odota erityisemmin hyötyvänsä isostoiminnasta. Neljäs ryhmä ovat heikosti motivoituneet. Ryhmän nimestä voidaan jo päätellä, etteivät siihen kuuluvat odota isostoiminnalta paljoa, ja he ovat orientoituneet passiivisesti siihen. Heitä ei motivoi apuna oleminen, yhteenkuuluvuus tai mikään, mikä on saanut muihin ryhmiin kuuluvat isoskoulutukseen. (Porkka 2009, 324–326.)

3. NUOREN KEHITYS 15–18 VUODEN IKÄISENÄ

3.1 Nuoren ajattelu, tunteet ja persoonallisuuden kehitys

Isostoiminnassa mukana olevat nuoret ovat noin 15–18-vuotiaita. Suunnitellesani isoskoulutusmateriaalia, oli tärkeää ottaa huomioon sen ikäisten nuorten elämässä tapahtuvat kehitykselliset muutokset. Tekemäni materiaali voisi olla myös tukemassa nuoren kehitystä positiivisesti.

Nuoruuden kehitystehtävät liittyvät olennaisesti ajatteluun ja tunteisiin. Nuoren on tarkoitus oppia itsenäiseen tunne-elämään. Sen lisäksi nuori rakentaa maailmankatsomusta, moraalia ja arvomaailmaa, jotka vaikuttaisivat hänen valintoihinsa, tapaansa tarkastella maailmaa ja ohjaavat häntä elämässä. Tässä iässä nuoren tietoisuus laajenee, jolloin hänelle saattaa muodostua ihanteita ja ideaaleja. Nuori haluaa tavoitella ihanteita, jotka ovat oikeudenmukaisia, todellisia ja kauniita. Tässä vaiheessa nuori etsii roolimalleja kuuluisista henkilöistä kuten näyttelijöistä, laulajista tai joistain historiallisista henkilöistä. Näiden ihanteiden avulla nuori rakentaa omaa minäkuvaansa. (Dunderfelt 1998, 95–97.)

Persoonallisuus tarkoittaa sitä, että ihminen miettii sitä, kuka on ja mikä tarkoitus hänellä on maailmassa. Puhuttaessa nuoren kehityksestä, puhutaan identiteetin muodostumisesta. Identiteetin avulla nuori omaksuu rooleja, löytää omia yksilöllisiä kokemuksia, pohtii omaa seksuaalisuuttaan ja ideologioita. Nuoruudessa persoonallisuus kehittyy hyvin voimakkaasti. Nuori peilaa itseään jatkuvasti ympäristöön, kulttuuriin ja yhteiskuntaan identiteettinsä muodostamiseksi. Nuoruus nähdään keskeisenä vaiheena, jolloin ihminen pystyy vielä muokkaamaan persoonallisuuttaan. Sen tähden nuori tarvitsee paljon tukea tähän läheisiltä ihmisiltä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen, Vilen & Söderström 2007, 74–78)

Nuoruudessa kohdataan monenlaisia uusia fyysisiä ja sosiaalisia haasteita, jotka muuttavat hänen elämäänsä merkittävästi. Hän saattaa kokea hyvinkin voimakkaita tunnekuohuja. Hän oppii tarkastelemaan ympäristöään tunteidensa kautta. Nuoruuden vahva kritiikki asioita kohtaan on merkki siitä, että nuori pyrkii itsenäiseen ajatteluun. Nuoren on tärkeää harjoitella taitoja, jotka liittyvät tunneälyyn. Tunneäly tarkoittaa sitä, että nuori pystyy löytämään vaikeissa tilanteissa positiivisia asioita, osaa oikeassa paikassa hillitä itseään, pystyy innostumaan ja löytämään sisua omaan tekemiseen. (Aaltonen ym. 2007, 60–62.)

3.2 Nuoren vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot

Ihmisen sosiaalisten taitojen osaamiseen vaikuttaa keskeisesti se, millainen käsitys ja tieto hänellä on paitsi itsestään myös erilaisista arvoista, normeista ja säännöistä. Sosiaalisten taitojen osaamisen edellytyksenä on osata käyttäytyä muiden hyväksymällä tavalla. Hyvä sosiaalisten taitojen osaaminen on sitä, että kohdataan muita vastavuoroisesti, toimitaan vuorovaikutustilanteessa sosiaalisesti taitavasti, ollaan yhteistyökykyisiä, ollaan empaattisia ja ilmaistaan tunteita sopivalla tavalla. (Aho 2004, 105.)

Nuoruudessa uudet kehityshaasteet liittyvät itsenäistymiseen vanhemmista, parisuhteen muodostamiseen ja kasvuun kohti työelämää ja yhteiskunnallista vastuuta ottavaan käytökseen. Nuoren varhaiset lapsuuden ihmissuhteet ovat vaikuttaneet merkittävästi hänen sosiaalisiin taitoihinsa. Hänellä on vuorovaikutusodotuksia siitä, kuinka toimia sosiaalisissa tilanteissa ja toimii niiden mukaisesti. Odotukset hän on oppinut kotoa ja koulusta. Nuoren halu kokea itsensä hyväksytyksi ohjaa häntä toimimaan oppimiensa normien mukaisesti. Käyttäytymisnormien sisäistäminen on osa persoonallisuuden muotoutumista. Minäkäsityksellä ja muihin suhtautumisella on suuri vaikutus siihen, kuinka yksilö toimii ihmissuhteissa. Jos nuorella on vaikkapa huono itsetunto, hän saattaa pelätä

muiden torjuntaa ja suhtautua ristiriitaisesti heihin. Epävarma nuori saattaa joko vetäytyä sosiaalisissa tilanteissa tai käyttäytyä ryhmässä komentelevasti. Positiivinen itsetunto toimii päinvastaisesti rakentaen hyviä ihmissuhteita ja positiivista kuvaa nuoresta. (Aaltonen ym. 2007, 85–88.)

Tiedonhalu on tekijä, joka vaikuttaa nuoren sosiaalisiin vuorovaikutustaitoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että nuori hakeutuu keskusteluun toisten kanssa, kyselee aktiivisesti ja välttelee ristiriitoja ja väärää päättelyä. Tiedonhalu saa aikaan sosiaalista ja älyllistä aktiivisuutta. (Puolimatka 2004, 74.) Melkein kaikilla on tarve kestäviin ystävyys-suhteisiin. Nuoruudessa alkavat muodostua kiinteät ja pysyvät kaverisuhteet. Kavereilla on keskeinen vaikutus nuoren identiteetin muodostumiseen ja yleensä nuori hakeutuukin sellaisten ihmisten luo, jotka omaavat samanlaisia arvoja ja käsityksiä kuin hän. Ystävyys-suhteissa nuoren on mahdollista saada emotionaalista tukea ja kokea hyväksymisen, toveruuden, yhteenkuulumisen ja kiintymyksen tunteita. Nuori oppii sosiaalisia taitoja ollessaan ystävyys- ja toverisuhteissa. Ne ovat sosiaalisia vuorovaikutustilanteita. Näissä suhteissa nuori oppii toimimaan hyväksyttävällä tavalla, käsittelemään konflikteja ja käyttäytymään vastavuoroisesti. Näistä taidoista on hyötyä hänelle myös aikuisena muissa ihmissuhteissa ja työelämässä. (Laine 2004, 176–179.)

3.3 Nuoren spiritualiteetti

Spiritualiteetti on olennainen osa kristillistä kasvatusta ja täten myös isoskoulutusta. Tämän vuoksi sen tulee olla osa tulevan materiaalin toiminnallisia tehtäviä. Monet nuoret ovat hakeutuneet koulutukseen myös saadakseen hengellisyttä. Jotta uskosta tulisi voimavara, joka kantaisi läpi elämän, on jo isoskoulutuksessa tärkeää opastaa nuorta löytämään sellainen tapa uskoa, joka toimisi heidän elämässään. Tapoja, joiden avulla nuori voisi elää kristittyinä hänelle itsellensä luontevasti ja niin, että hänen olisi hyvä olla. Isoskoulutuksessa tulee auttaa nuorta rakentamaan omaa Jumala- suhdettaan. Maailma on täynnä erilaisia uskontoja, joista ihmiset voivat valita, mihin kuuluvat. Kirkon tehtävä on

erottua joukosta ja osoittaa toiminnallaan kristillisen uskon perusteet ja, kuinka sitä voi omassa elämässään harjoittaa. Kirkon tulee säilyttää toiminnassaan tavaramerkkinsä, eli hengellisyys ja auttaa jäseniään elämään hyvää elämää. (Köykkä 2014, 118–121.)

Spiritualiteetti tarkoittaa kristillisessä uskossa hengellistä elämää ja sen hoitamista. Spiritualiteetti ei ole ainoastaan termi, josta puhutaan uskonnon harjoittamisen yhteydessä, vaan se on ominaista myös sellaisille henkilöille, jotka eivät kuulu mihinkään uskontoon. (Tuominen 2005, 35.) Spiritualiteetin kehittyminen sisältää yksilöllistä ajattelua elämän tarkoituksesta ja olemassaolon syistä. Siihen liitetään usein pohdintaa abstrakteista asioista kuten Jumalasta, moraalista, iankaikkisuudesta ja tarkoituksellisuudesta. (Whitehead 2014, 146.) Spiritualiteettiin liittyy ihmisenä kasvaminen ja sen voidaan ajatella olevan merkittävä osa ihmisyyttä. Spiritualiteettiin liittyviä asioita ovat myös kokemus tuonpuoleisesta, kunnioittamisen tunne, herkkyys, elämän ihmettely, mysteerin taju, rohkaisu, tunteet ja itsetuntemus. Kristillisessä spiritualiteetissa korostetaan sen hoitamista esimerkiksi rukoilemalla ja lukemalla Raamattua. Jumala on lahjoittanut ihmiselle sielun, ja kristillisessä spiritualiteetissa on tämänkin vuoksi keskeisessä asemassa ihmisen ja Jumalan välinen suhde. (Tuominen 2005, 35–36.)

Spiritualiteetilla on kolme eri ilmenemismuotoa. Inhimilliseen puoleen sisältyy ihmisen tarve rakkauteen, huolenpitoon, turvallisuuteen ja vastuuseen. Hartaudellinen spiritualiteetti toteutuu yleensä siinä kulttuurissa, jonka jäsen kyseinen henkilö on. Se nousee spiritualiteetin inhimillisestä puolesta ja pyrkii toteuttamaan ihmisen hengellisiä tarpeita esimerkiksi hartauteen osallistumisen muodossa. Kolmas spiritualiteetti muodostuu inhimillisestä ja hartaudellisesta spiritualiteetista tehden niistä yhtenäisen. Tätä lajia kutsutaan käytännön spiritualiteetiksi, joka toimii ihmisen elämässä tienviittana ja opastajana. Sillä on keskeinen rooli ihmisen arjessa, sillä se vaikuttaa velvollisuuden tunteeseen ihmissuhteissa ja siihen, mitä ihmisellä on milloinkin sydämellään. (Tirri 2004, 125.)

Kristillisen kasvattajan on oleellista huomioida lapsen ja nuoren spiritualiteetin erityispiirteet. Nuoruus on identiteetin etsimisen aikaa, jolloin kysytään kuka minä olen. Maailmankatsomus rakentuu ja ihmissuhteet, irtautuminen perheestä ja itsenäiseen elämään siirtyminen alkaa. Nykyihmiseltä puuttuu taito elää hetkessä ja mysteerissä. On vaikeaa pysähtyä arjessa ja antaa Jumalan puhutella. Ihmisillä on tarve selittää kaikki sen sijaan, että hyväksyisi maailmassa olevan asioita, joita ei voi järjellä selittää. Näihin asioihin spiritualiteetti pyrkii vaikuttamaan. Lapsissa ja nuorissa on ennestään olemassa herkkyyttä ja spiritualiteettiä. Kasvattajan tehtävä ei ole tarjota valmiita tietoja kristinuskosta, vaan kannustaa lasta ja nuorta avoimuuteen ja henkilökohtaiseen pohdintaan. Kysely ja ihmettely ovat oleellisia asioita spiritualiteettikasvatuksessa. Spiritualiteettista herkkyyttä voidaan vahvistaa taiteella, esimerkiksi piirtämällä tai maalaamalla. Tarkkaavaisuusharjoitusten teettäminen lisää henkilökohtaista itsetuntemusta ja auttaa lasta tai nuorta syventämään spiritualiteettiaan. Spiritualiteetti ei ole vain yksityinen asia, sillä hengellisyys on myös sosiaalinen ilmiö. Tärkeää on saada lapsi tai nuori ymmärtämään hengellisyyden olevan osa kaikkia elämän osa-alueita (Tuominen 2005, 36–37.) Monille nuorille hengelliset rituaalit tuovat turvaa. Siksi seurakunnissa on tärkeää pitää kiinni hengellisistä perinteistä, jotka saavat nuoret tuntemaan olonsa turvalliseksi ja antaa heille keinoja käsitellä omaa elämäänsä. Seurakunnan nuorisotyön ohjaajan tulee valmistaa paikka, jossa nuori voi olla rauhassa Jumalan puhuteltavana. (Whitehead 2014, 148.)

Nuoret tarvitsevat vastauksia kysymyksiin Jumalasta, elämän tarkoituksesta ja kuoleman jälkeisestä ajasta. He ovat myös kiinnostuneita maallisista asioista, kuten ihmissuhteista, tulevaisuudesta, päihteistä ja arvoista. Nuorisotyössä olennaista on pohtia yhdessä näitä kysymyksiä. Tärkeää on kunnioittaa nuoren spiritualiteettia ja mielipiteitä. Hän kapinoi, kyseenalaistaa ja ihmettelee aidosti. Työntekijän tulee kuitenkin kestää se ja olla murskaamatta nuoren ihmettelyä ja pohdintaa. Kasvattajan tulee ymmärtää omaa spiritualiteettiaan ja sen hoitamista pystyäkseen kunnioittamaan nuorta ja näkemään tämän herkkyyden. (Tuominen 2005, 38–39.)

4. OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TOTEUTUS

4.1 Aiemmat materiaalit ja opinnäytetyöt

Selvitin, millaisia materiaaleja isostoimintaan oli jo ennestään tehty. Löysin kaksi teosta, joista toinen oli ohjaajan opas ja toinen isoselle tarkoitettu tehtäväkirja. Aarre isoskouluttajan opas on teos, jossa on ohjeita isoskoulutuksen järjestämiseen, toimintarunkoja isosen kirjan tehtäviin, valmiita leikkejä, hartausmateriaaleja ja musiikkeja. Samaan kirjasarjaan kuuluu myös isosen tehtäväkirja. (Paananen, Tuominen 2002. Aarre isoskouluttajan opas.) Tämän lisäksi on olemassa Ihan sama- kirjasarja, joka on tehnyt rippikoulun ohjaajan oppaan, tehtäväkirjan rippikoululaiselle ja myös isoselle. Isosen tehtäväkirjassa on oppi- ja tehtäväkirjan aineksia, sillä siinä on valmista materiaalia, mutta myös tehtäviä, joiden avulla nuori voi perehtyä isosena toimimiseen ja vahvistaa omaa kristillisyytään. (Hirsto, Paalanen & Sinkkonen 2012, Ihan sama isoselle.) Nämä teokset antoivat suuntaa materiaalin tekemiselle ja vahvistivat mielikuvaa siitä, mitä tuleva materiaali voisi pitää sisällään. Aarre isoskouluttajan opas muistuttaa luonteeltaan tekemääni materiaalia, sillä siinä on vinkkejä työntekijälle isoskoulutuksen toteuttamiseen. Sen sijaan Ihan sama isoselle muistutti isostoiminnan merkityksestä nuorelle. Se korosti kristittynä kasvatuksen tärkeyttä toiminnassa, jota halusin pitää myös omassa materiaalissani esillä.

Isoskoulutukseen liittyvää materiaalia on ennenkin tehty opinnäytetyönä diakonia-ammattikorkeakoulussa. Emma Meriläinen ja Elisa Mäkinen tekivät opinnäytetyönään Hollolan seurakunnalle toisen vuoden isoskoulutusmoduulit. Työn nimi on, ”Se on vapaaehtosta, nii sen pitäs sillon olla kivaa.” Moduuleilla tarkoitetaan oppitunteja, joita kutakin järjestettiin kolme kertaa yhden vuoden aikana. Moduuleita oli kaiken kaikkiaan viisi ja sen lisäksi oli Tee se itse- moduuli, jossa nuoret saivat itse päättää, miten harjoitella isosena toimimisen taitoja. Kunkin kerran pituus oli noin kaksi tuntia. Jokainen kerta eteni samalla kaavalla, se sisälsi alkurukouksen ja ehdotuksia yhteisestä veisusta tai virrestä ja päättyi har-

tauteen. Jokaiseen koulutuskertaan sisältyi myös nuorten toiveesta tauko. Moduulit koostuivat toiminnallisista harjoituksista, työntekijän arvioitavaksi jäi se, että mitä kaikkea hän ehtii yhden kerran aikana käydä ja jättää mahdollisesti joitain toiminnallisia harjoitteita pois. (Meriläinen & Mäkinen 2013, 27—33.)

Toinen opinnäytetyö on myös toisen vuoden isoskoulutettaville. Nelli Piekkari ja Tara Kauppinen ovat tehneet opinnäytetyön nimeltään Matkaoppaana Jumala: Hengellisen ohjauksen kurssimateriaali toisen vuoden isoskoulutettaville. He suunnittelivat viiden kerran kurssimateriaalin, jonka teemoihin Hyvinkään seurakunnan nuoret olivat vaikuttamassa. Viiden kerran teemat olivat Minä isonen, arvoni, lähimmäisen rakkaus, kuolema ja taivas sekä matkaoppaana Jumala. Kerrat etenivät samalla kaavalla, alkoivat välipalalla ja meditaatio- hetkellä ja nuoret kirjoittivat oppimispäiväkirjaa jokaisella kerralla. Viisi koulutuskertaa toteutettiin käytännössä ja opinnäytetyön tekijät pystyivät muokkaamaan materiaalia kokemuksiensa mukaan. (Kauppinen, Piekkari 2012, 22–27.)

Seppo Autti ja Mikael Lehtimäki ovat tehneet opinnäytetyönään videomateriaalia iltaohjelman toteutukseen ja suunnitteluun Vuosaaren seurakuntaan. Materiaali tuli ensimmäisen vuoden isoskoulutettaville. Videoita tuli viisi, jotka kestivät noin neljä minuuttia. Videot käsittelivät iltaohjelmaa yleisesti, sketsejä, leikkejä ja musiikkia sekä isosen merkitystä iltaohjelmalle. Videoiden kuvaamiseen osallistui vapaaehtoisia nuoria. Valmiin materiaalin toimivuutta opinnäytetyön tekijät testasivat Vuosaarella isoskoulutuskerralla. (Autti, Lehtimäki 2014, 24–33.)

Näiden lisäksi isosille on tehty oppaita tehtäviinsä. Satu Rissanen ja Tiina Peltomaa ovat tehneet Ison pienen hartauskirjan oppaaksi Keski- Porin seurakunnan isosille. Hartausoppaassa korostettiin sitä, että nuoret tekisivät omannäköisensä hartauden, eikä vain tarjonnut valmiita malleja. Opas muodostui nuorten toiveista ja kokemuksista hartauksien pitämisestä. Hartauksia oli jaettu eri teemoihin ja niiden alle koottu Raamatun kohtia ja muita vinkkejä. (Peltomaa, Rissanen 2011, 34–39.)

4.2 Yhteistyötaho

Raaseporin suomalainen seurakunta syntyi kolmen pienen seurakunnan yhdistyttyä vuoden 2015 alussa. Nämä pienet seurakunnat olivat Pohjan, Karjaan ja Tammisaaren seurakunnat. Raaseporin suomalainen seurakunta on osa seurakuntayhtymää, jonka kaksi muuta seurakuntaa ovat ruotsinkieliset Ekenäsnejdens svenska församling ja Karis-Pojo svenska församling.

Raaseporin suomalaisen seurakunnan isoskoulutusta toteutetaan Karjaassa ja Tammisaassa. Koulutuksesta vastaa pääasiassa nuorisotyönohjaaja. Seurakunnassa ei ole monivuotista isostoimintaa, vaan Karjaalla jo ennestään koulutuksen käyneet isokset osallistuvat uusien kanssa samaan koulutukseen. Karjaalla isoskoulutuksen aloittaa vuosittain noin 20 nuorta ja siihen mukaan tulevat vanhemmat isokset, jolloin koulutettavien määrä on noin 40 nuorta. Tammisaassa koulutukseen osallistuu yleensä noin 10 nuorta ja vanhemmat isokset eivät osallistu samaan koulutukseen, Koulutukseen sisältyy noin kymmenen koulutuskertaa ja yksi isoskoulutusleiri.

Tarve opinnäytetyölle syntyi työntekijöiden toiveesta kehittää isoskoulutusta. He halusivat saada uusia ideoita koulutukseen. Seurakuntien yhdistämisen myötä työntekijät halusivat yhtenäistää Karjaalla ja Tammisaassa pidettäviä isoskoulutuksia. Tarkoitus oli tehdä työntekijöille käytettäväksi materiaalipaketti, joka muodostuisi erilaisista toiminnallisista tehtävistä. Materiaaliin sisältyisi myös koulutuskertojen teemojen suunnittelu, ja tehtävät oli tarkoitus suunnitella erilaisiin koulutuskertoihin sopiviksi. Sovimme työntekijöiden kanssa kymmenen kerran suunnittelusta. Toive oli, että materiaali tarjoaisi jotain uutta myös jo koulutuksen käyneille isosille, uusien tehtävien kautta. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä paitsi koulutuksesta vastaavien nuorisotyönohjaajien, myös isoskoulutettavien itsensä kanssa. Keskeinen osa materiaalin suunnittelua on myös rippikoulusuunnitelma 2001. Isostoiminta on jatkoa rippikoulussa opitulle, joten

luonnollisesti sen tulisi myös näkyä isostoiminnassa. Rippikoulusuunnitelmassa painotetaan sitä, että rippikoulun opetuksessa on mukana aineksia kolmesta korista, joita ovat elämä, usko ja rukous. Nämä korit tulisi näkyä myös isostoiminnassa siten, että nuoren elämä otettaisiin kokonaisvaltaisesti huomioon ja toiminnassa olisi myös mukana hengellisiä elementtejä.

4.3 Työn tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoitus on tarjota uusia toiminnallisia ideoita isoskoulutukseen. Raaseporin suomalaisessa seurakunnassa suuri haaste on, että Karjaalla jo aiemmin koulutuksen käyneet osallistuvat samaan koulutukseen vasta aloittaneiden isoskoulutettavien kanssa. Sen vuoksi työntekijän on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että koulutus tarjoaa jotain uutta jo aiemmin koulutuksessa mukana olleille isosille. On myös oleellista, ettei koulutus ole liian kertaavaa, vaan myös uudet isoskoulutettavat oppivat isosena toimimisen perusteet.

Materiaalin on tarkoitus sisältää 60 toiminnallista ideaa, joka tarkoittaisi siis sitä, että siinä olisi kuusi toiminnallista ideaa kullekin isoskoulutuskerralle. Tarkoitus olisi, että materiaali hyödyttäisi työntekijöitä enemmän kuin yhden vuoden ajan. Toiminnallisten ideoiden suuri määrä takaa myös sen, että työntekijän on helppompaa löytää sieltä menetelmiä, jotka sopivat hänen tapaansa opettaa isoskoulutettavia. Tarkoitus ei ole antaa työntekijöille täysin valmista pakettia, jossa lukee sanasta sanaan, mitä heidän tulee milloinkin sanoa tai opettaa. Materiaalin tehtävä on antaa raamit sille, millaisia asioita kulloinkin käsitellään koulutusten yhtenäistämiseksi. Materiaalin tehtävät voivat myös antaa työntekijälle vinkkejä siihen, miten koulutuskerta rakentuisi, vaikka he eivät kaikkia materiaalin tehtäviä hyödyntäisikään. Materiaalia voisivat käyttää myös muut seurakunnat, joissa tehdään isoskoulutusta. Olisi hienoa, jos se olisi yleispätevä, ja siitä olisi apua myös muiden isoskoulutuksien kehittämiseen.

Tavoitteena on myös luoda materiaalia, jonka avulla nuoret oppivat isosena toimimista mielekkäästi. Tärkeä tavoite on myös se, että nuori saisi tukea kristilliseen kasvuunsa ja kiinnittyisi seurakunnan toimintaan. Sen tulisi siis sisältää elementtejä, jotka tukisivat nuoren hengellisyyttä ja antaisivat nuorelle sellaisen kuvan, että hän on tervetullut seurakuntaan juuri sellaisena kuin on. Nuorelle pitäisi tulla myös tunne siitä, että hän on Jumalan kuva ja isosen tehtävään sopiva. Hienoa olisi, että nuoresta kasvaisi isostoiminnan avulla seurakunnan aktiivinen toimija ja toimintaan osallistuja, joka olisi mukana rakentamassa seurakuntaa vielä isosvuosien jälkeenkin. Isostoiminnan tulisi jatkaa samoilla linjoilla rippikoulun kanssa. Siellä tulisi olla mahdollisuus pohtia omaa Jumala-suhdetta, saada keinoja uskonelämän ylläpitämiseen ja saada mahdollisuus keskustella mieltä askarruttavista kysymyksistä työntekijöiden ja muiden nuorten kanssa.

Minulla on myös henkilökohtaisia tavoitteita opinnäytetyön suhteen. Tulevana kirkon nuorisotyönohjaajana, minun on tärkeää osata rakentaa toimiva isoskoulutuskokonaisuus, joka vastaa tietyn seurakunnan tarpeisiin. Opin perustelemaan valintojani ja tekemääni materiaalia. Tavoitteenani on oppia myös uusia menetelmiä, joita hyödyntää nuorisotyössä. Oleellista on myös oppia ymmärtämään nuorten toiveita ja osata kuunnella heitä. Erityisen tärkeää on myös se, että osaan tehdä nuorikeskeistä toimintaa, jossa on tilaa nuoren luovuudelle, yksilöllisyydelle, taidoille ja pohdinnalle.

4.4 Työn vaiheet ja kyselyiden tulokset

Tein isoskoulutusmateriaalin yhdessä Raaseporin suomalaisen seurakunnan kanssa. Materiaalia varten haastattelin kahta isostoiminnasta vastaavaa työntekijää heidän toiveistaan ja tarpeistaan työn suhteen. Työntekijöiltä tuli toive koulutuksen selkeistä teemoista koulutuksen yhtenäistämiseksi. Jokaiseen koulutuskertaan tarvittiin lyhyt selitys siitä, mitä koulutuskerta pitäisi sisällään. He halusivat uusia toiminnallisia menetelmiä isoskoulutukseen käytettäväksi, jotta jo ennestään tuttuja asioita pystyttiin opettamaan vanhemmille isosille uudella ta-

valla. He toivoivat myös, että materiaalissa olisi tehtäviä, joita nuoret voisivat miettiä ennen seuraavaa kokoontumista. Jotka johdattelisivat päivän teemaan.

Keväällä 2015 keräsin tietoa myös isoskoulutettavilta nuorilta kaavakkeiden avulla. Kaavakkeet sisälsivät kysymyksiä liittyen menneeseen isoskoulutukseen ja olivat nimettömiä. Niissä kysyttiin, mikä oli ollut parasta isoskoulutuksessa, mitä olisi kaivannut koulutukseen, toteutuivatko odotukset koulutusta kohtaan, mikä oli tärkein oppimasi asia ja mitä vinkkejä nuori haluaisi antaa isoskoulutuksesta vastaaville työntekijöille toiminnan kehittämiseksi. Kaiken kaikkiaan 18 nuorta vastasi kyselyyn. Joukossa oli isoskoulutettavia sekä Karjaasta, että Tammisaaresta. Kysymyksiin vastasi ensimmäisen vuoden isoskoulutettavia sekä aiemmin koulutuksen käyneitä isosia.

Nuoret olivat pääosin tyytyväisiä menneeseen isoskoulutukseen. Parasta isotoiminnassa oli ollut uusiin ihmisiin tutustuminen sekä rento ja vapaa ilmapiiri. Heitä miellytti myös ryhmätöiden tekeminen sen sijaan, että he olisivat vain joutuneet istumaan ja kuuntelemaan ohjaajaa. Osa olisi kaivannut koulutukseen enemmän ryhmätöitä ja erilaisia työskentelytapoja. Sen lisäksi kaivattiin enemmän tietoa ensiavusta, ryhmänohjauksen harjoittelua ja yhteistyötä Karjaan/Tammisaaren isoskoulutettavien kanssa. Nuorten odotukset toteutuivat, sillä he olivat odottaneet hauskanpitoa ja uusia ystäviä. Moni oli myös yllätynyt positiivisesti siitä, ettei kirjoittamista ollut niin paljon, vaan koulutus oli ollut toiminnallista ja rentoa.

Tärkeimmät opitut asiat isoskoulutettavien mielestä liittyivät isosen perustehtäviin eli hartauden pitoon, leikin ohjeistamiseen ja ryhmän vetämiseen. Sen lisäksi kaavakkeissa mainittiin toisista ihmisistä oppiminen, eri-ikäisten kanssa toimiminen, muiden kuuntelu, esiintyminen, ryhmässä toimiminen, toisten kunnioittaminen ja arvostaminen sekä rippikoululaisten kanssa selviäminen. Vinkit, joita nuoret antoivat isoskoulutuksesta vastaaville työntekijöille, olivat nuorten arvostaminen, rohkaisu ja itsevarmuuden lisääminen, ryhmätehtävien lisäämi-

nen ja erilaisten opetus- ja työskentelytapojen käyttäminen. Vastauksissa tuli myös paljon asioita, joihin en voi opinnäytetyölläni vaikuttaa, kuten isoskoulutusleirien lisääminen, joten keskityin kertomaan vain niistä tuloksista, jotka olivat työni kannalta merkittäviä.

Haastattelujen jälkeen aloin työstää materiaalia työntekijöiden, nuorten ja rippikoulusuunnitelma 2001:n avulla. Sovimme, että materiaali olisi valmis elokuun loppuun mennessä, koska silloin alkaisi tulevan vuoden koulutuksen suunnittelu ja materiaali otettaisiin käyttöön. Ensimmäiseksi suunnittelin koulutukseen teemat ja sitten työstin materiaalia kevään ja kesän 2015 aikana. Materiaalin toiminnalliset menetelmät syntyivät omista kokemuksistani, joita olin saanut ollessani itse nuorena seurakunnan nuorisotyössä ja toimiessani rippikoulutyössä ohjaajana. Rippikouluissa opin erilaisia menetelmiä, toisilta työntekijöiltä tai erilaisista rippikoulumateriaaleista, joita soveltamalla sain ne isostoimintaan sopiviksi. Esimerkiksi janatyöskentely, valokuvaaminen, näytteleminen ja sarjakuvan piirtäminen olivat menetelmiä, joihin olin tutustunut aiemmin ja kokenut niiden olevan toimivia nuorten kanssa työskennellessä. Toiminnallisten ideoiden syntyyn vaikuttivat siis hyväksi koetut perinteet nuorisotyössä. Palautteen materiaalista sain työntekijöiltä syksyllä 2015.

4.5 Opinnäytetyön eettisyys

Eettisyys tarkoittaa sitä, että teen opinnäytetyössäni sellaisia ratkaisuja, jotka ovat oikeudenmukaisia, tasa-arvoisia ja niissä kunnioitetaan muita ihmisiä. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, miten olen tietoa kerännyt ja materiaalia tehnyt. Eettisyyteen kuuluu myös se, että mietitään, miten prosessia ja valmista lopputulosta kuvataan. Yhteistyökumppanille tulee myös kertoa työn tavoitteista ja sen tekemisestä. Yhteistyötaholta saatua tietoa tulee hyödyntää opinnäytetyössä. Oleellista on myös luvata säilyttää saatu tieto ja olla antamatta sitä ulkopuolisten käsiin. (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä, 12–14.)

Tietojen keräämisessä nuorten henkilöllisyys pysyi salassa. Kaavakkeet jaettiin nuorille isoskoulutuskerralla, jolloin he saivat täyttää ne kaikessa rauhassa. Nuoret palauttivat vastaukset nimettöminä ja ne laitettiin saman tien kirjekuoreen. Luin kaavakkeet vasta myöhemmin, eikä niitä voinut siis yhdistää kehenkään henkilöön. Sain myös muutaman vastauksen myöhemmin ja nekin oli laitettu kirjekuoreen. Vastaukset keränneet työntekijät eivät nähneet niitä, eivätkä sen tähden voineet päätellä kuka oli vastannut ja mitä.

Opinnäytetyön eettisyyteen kuului myös se, että tein materiaalia kuunnellen nuorten ja työntekijöiden toiveita. En tehnyt sitä oman pääni mukaan, vaan olin avoin vastauksille, joita sain ja perustelin valintani heidän toiveidensa mukaan. Toiminnalliset menetelmät, joita materiaalissa oli, pystyttiin perustelemaan isostoiminnan tavoitteiden kautta. Materiaali tuki nuorta isosena toimimiseen ja vahvisti kristityn identiteettiä. Toiminnallisia harjoituksia ei ollut vain keksitty tyhjäästä, vaan niiden synnyssä vaikutti kokemus nuorten kanssa tehtävässä työssä käytetyistä menetelmistä. Työskentelyssä ollutta avoimuutta helpotti myös se, että Raaseporin suomalainen seurakunta oli itselleni tuntematon ja pystyin aloittamaan opinnäytetyöni tyhjältä pöydältä. Aiemmat kokemukseni kyseisestä seurakunnasta eivät voineet ohjailla työskentelyäni, sillä minulla ei sellaisia ollut. Perehdyin myös rippikoulusuunnitelmaan ja perustelin valintojani myös sillä. Eettisyyteen kuuluu myös se, että kerron rehellisesti saamastani palautteesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

5. ISOSKOULUTUSMATERIAALIN TEEMAT

Suunnittelin materiaalia varten jokaiselle koulutuskerralle teeman. Työntekijöiden toiveiden mukaan koulutuskertoja tuli siis kymmenen. Teemat antoivat suuntaa toiminnallisten harjoitteiden suunnitteluun. Teemojen syntyyn vaikuttivat isoskoulutuksesta vastaavat työntekijät, kaavakkeisiin vastanneet nuoret ja Rippikoulusuunnitelma 2001. Koulutuskertojen teemojen nimiksi tulivat Minä, Jumalan kuva, Isosen roolit, Raamattu, Hartaudet ja hengellisyys, Ryhmänohjaus ja ryhmäytyminen, Iltaohjelma ja luovuus, Diakonia ja lähetystyö, Ihmissuhteet nuoren elämässä, Jeesus ja Viimeinen voitelu. Teemat kattavat kaikki tehtävät, joita isosella rippikoulussa on, ja kerrat opastavat isosia toimimaan näissä tehtävissä. Työntekijöiden ja nuorten toiveesta kerroilla käsitellään isosen perustehtäviä, heidän mielestään se oli erityisen tärkeää. Myös rippikoulusuunnitelmassa painotetaan sitä, että isokset tulee perehdyttää tehtäväänsä kunnolla (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001, 43). Diakonia ja lähetystyö sekä ihmissuhteet koulutuskerrat tulivat materiaaliin työntekijöiden toiveesta. Rippikoulusuunnitelmassa puhutaan myös kasteopetuksen tärkeydestä ja sen takia yhden kerran teemaksi tuli Jeesus.

Ensimmäinen teema on nimeltään Minä, Jumalan kuva. Koulutuskerran tarkoitus on tutustuminen muihin isoskoulutettaviin, itsetutkiskelu ja tietojen saaminen tulevasta isostoiminnasta ja sen sisällöstä. Kerran tarkoitus on toivottaa kaikki, jotka ovat saapuneet toimintaan, tervetulleiksi ja luoda hyvää ilmapiiriä. Ensimmäisen kerran on tarkoitus käynnistää nuoren itsetunnon vahvistamisprosessi, joka on mukana toiminnassa koko vuoden ajan. Hyvän itsetunnon ominaisuuksia ovat rohkeus ottaa vastaan haasteita ja vaativia tehtäviä, olla erilainen tarpeen vaatiessa, uskallus seisoa omien mielipiteidensä takana ja toteuttaa omia unelmiaan. Hyvä itsetunto on myös sitä, että nuori on rohkeasti oma itsensä. Se näkyy myös ulospäin muiden ihmisten mielipiteiden arvostamisella ja toisen onnistumisen kehumisella. (Kinnunen 2008, 48–49.) Hyvän itsetunnon omaaminen on tärkeää isosena toimimisen kannalta, sillä se on tiimityötä. On tärkeää osata hyväksyä toisten erilaisuus ja uskaltaa olla ryhmässä oma itsensä.

Toinen kerta on nimeltään Isosen roolit. Kerralla pureudutaan isosena toimimisen perusteisiin. Siellä vastataan kysymyksiin millainen on hyvä isonen, mitä tehtäviä isosella on ja mitä ylipäänsä merkitsee olla isosena leireillä? Tulevien isosten on tärkeää oppia heti aluksi edustavansa seurakuntaa ja olevansa kristityn nuoren esikuva. He antavat rippikoululaisille mallia siitä, että uskon asioiden pohdiskelu jatkuu myös rippikoulun jälkeen. Monia ongelmatilanteita leireillä ehkäistään sillä, että keskustellaan avoimesti leirin periaatteista, isosen rooleista ja tehtävistä tulevien isosten kanssa. Olennaista on myös painottaa sitä, että leireillä ollaan leiriläisiä varten ja jokaisen kuuluu tehdä parhaansa rippikoulun onnistumiseksi. On osattava olla myös miellyttämättä leiriläisiä ja olla lähtemättä mukaan esimerkiksi leirin sääntöjen rikkomiseen. (Pruuki 2010, 84–85.) Kerralla korostetaan myös sitä, ettei täydellistä isosta ole olemassakaan. Jokaisella on erilaisia taitoja, joita voi isosena hyödyntää.

Kolmannella kerralla syvennyttään Raamattuun. Rippikoulusuunnitelmassa painotetaan sitä, että Raamatun kautta Jumala välittää ihmisille rakkauttaan. Sillä on myös keskeinen osa jumalanpalvelus- ja rukouselämässä. Tämän vuoksi nuoren on tärkeää osata lukea ja ymmärtää Raamatun sisältöä. Ymmärrystä Raamattuun voidaan lisätä erilaisten toiminnallisten menetelmien avulla. (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001, 7–8.) Kaikissa rippikouluissa myös tehdään tehtäviä ryhmissä Raamatun lukemisen pohjalta ja sitä käytetään leirin hartaudellisessa elämässä, joten se on isoselle tärkeä työväline. Työntekijöiltä tuli toive siitä, että materiaalissa olisi jotain tehtäviä, joiden avulla voisi kerata sitä, miten Raamattua ylipäänsä luetaan. Sen vuoksi materiaalissa on leikimielinen kilpailu, jossa ryhmien tehtävä on etsiä yhdessä Raamatun kohtia. Muuten kerralla pohditaan omaa suhdetta Raamattuun ja sitä, miten ja mihin isonen Raamattua käyttää omassa elämässään ja leirillä.

Neljännän kerran aihe on hartaudet ja uskonelämän ylläpito. Isosen elää leirillä muiden mukana yhteistä hartauselämää. Kokoontumiskerralla muistellaan hyviä

hartauksia omalta leiriltä ja pohditaan millainen on hyvä hartaus. Kerran tarkoitus on myös tukea nuoren hengellisyyttä. Rippikoulusuunnitelmassa on kolme koria, josta otetaan aineksia opetukseen. Nämä korit ovat elämä, usko ja rukous. Kristillisen uskon sisältöjä opetetaan nuorelle siten, että hän voi niitä omassa elämässään hyödyntää. Rukous on tapa, jolla nuori voi käsitellä elämänsä liittyviä asioita. Harjoittelemalla rukoilemista, nuori vahvistaa omaa spiritualiteettiaan. (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001. 9.) Työntekijän on tärkeää antaa nuorelle välineitä oman uskonsa ylläpitämiseen. Sen takia kerralla askarrellaan esimerkiksi rukousvihkoja ja tutustutaan messuun. Nuoret saavat myös pohtia sitä, mikä merkitys hiljentymisellä on heidän arjessaan.

Viidennellä kerralla käsitellään ryhmäytymistä ja isosen roolia siinä. Kaavakkeisiin vastanneet nuoret kaipasivat enemmän ryhmänohjaustaitoja ja sen takia sille varattiin yksi kokonainen koulutuskerta. Kerralla jokainen saa miettiä omaa rooliaan ja käyttäytymistään ryhmässä. Kerralla opetetaan myös ryhmänohjaustaitoja ja pohditaan sitä, mitkä tekijät vaikuttavat ryhmäytymiseen. Oman paikkansa löytäminen ryhmässä alkaa jo rippikoulun ensimmäisestä tapaamisesta. Rippikouluryhmä koostuu erilaisista persoonista, joten mikään leiri ei voi koskaan toimia täysin samalla tavalla edellisten kanssa.

Kuudes kerta on iltaohjelma ja luovuus. Iltaohjelma on erityinen osa leirin päiväohjelmaa, jossa koko leirin väki viettää hauskaa aikaa yhdessä. Isoset vastaavat pääasiassa sen toteutuksesta. Iltaohjelmassa olevalla huumorilla ja leikkeillä on merkitystä, sillä parhaimmillaan se tukee oppitunneilla käytyjä asioita, mutta toisaalta se voi myös olla täysin niiden vastainen. Naurulla on vaikutusta hyvän ryhmähengen syntymiseen ja leikkien kautta syntyy vuorovaikutusta ja luottamusta, joka on tärkeää rippikoulun onnistumisen kannalta. (Hämäläinen, 2009, 104–105.) Kerralla käydään läpi iltaohjelman perusteita, asioita, joita tulee ottaa huomioon iltaohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Kerralla kannustetaan myös luovuuteen ja siihen, että kokeillaan uusia ideoita. Nuoria kannustetaan myös heittäytymiseen, eli siihen, että he uskaltavat esiintyä sketseissä ja vetää hölmöjäkin leikkejä.

Seitsemäs aihe on diakonia ja lähetystyö. Toive kerran teemasta tuli työntekijöiltä. Aiheista käydään läpi paitsi perusasioita, myös sitä, miten nuori voi omassa elämässään toteuttaa diakoniaa ja lähetystyötä. Ne eivät ole vain asioita, joita vain kirkontyöntekijät tekevät, vaan Jeesus on velvoittanut kaikkia elämään oman esimerkkinsä mukaisesti. Diakonian voidaan ajatella sisältävän Jeesuksen opettaman kultaisen säännön ja rakkauden kaksoiskäskyn. Kultaisessa säännössä sanotaan: ”Kaikki minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.” (Matt. 7:12) Rakkauden kaksoiskäskyssä sanotaan: ”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” (Matt. 22: 37–39.) Lähetystyö sen sijaan perustuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn: ”Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni. Kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä olen käskenyt teidän noudattaa.”

Ihmissuhteita käsitellään kahdeksannella isoskoulutuskerralla. Tarkoitus on keskittyä nuoren elämässä oleviin ihmissuhteisiin ja niiden ylläpitämiseen. Rippikoulun jälkeen on luonnollista jatkaa isostoiminnassa ihmissuhteiden käsitteilyä. Nuori on edelleen rippikoulun jälkeinkin murroksessa etsimässä identiteettiään. Nuoren elämässä ystävyysuhteet vahvistuvat ja itsenäistyminen perheestä alkaa. Isoskoulutettava voi oppia tällä koulutuskerralla ihmissuhdetaitoja keskustelulla ja peilaamalla itseään ikätovereihinsa. (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001. 12.) Puhutaan seurustelusta, ystävistä ja perheestä. Yhtenä teemana on myös koulukiusaaminen, johon valitettavasti nuoret törmäävät usein arjessaan.

Yhdeksännellä isoskoulutuskerralla puhutaan Jeesuksesta. Kasteopetus on keskeinen osa kirkon toimintaa ja näin ollen myös isoskoulutusta. Rippikoulussa ja ylipäänsä kristinuskossa Jeesuksella on merkittävin rooli. Jeesus on myös asia, jota ilman nuori ei voi kiinnittyä kirkkoon. Koko kirkon toiminta perustuu Jeesuksen elämään, jos nuori ei ymmärrä Jeesuksen merkitystä omassa elämässään, ei hän voi myöskään kokea seurakuntaa ja kirkkoa merkitykselliseksi

isosvuosien jälkeen. Jo kasteessa nuori on saanut kutsun Jeesuksen seuraajaksi. Kristus on läsnä nuoren uskossa. Jeesuksen avulla nuori voi haasteellisesta ympäristöstään huolimatta elää paremmin Jumalan tahdon mukaista elämää. (Elämä- usko- rukous- rippikoulusuunnitelma 2001. 10.) Kerralla puhutaan Jeesuksen elämästä, opetuksista ja niiden merkityksestä ihmisen elämässä. Samalla isokset harjoittelevat työskentelyä Raamatun ja esimerkiksi Jeesuksen vertausten parissa. Samoja asioita he tulevat tekemään myös omien pienryhmiensä kanssa rippikoulussa.

Viimeinen kerta on nimeltään Viimeinen voitelu. Kerralla keskitytään siihen, että kerrataan vuoden aikana opittuja asioita leikkimielisin keinoin. Tarkoitus on luoda isoselle itseluottamusta ja antaa vielä viimeiset vinkit ennen leireille lähtöä. Kerralla vähennetään epävarmuutta ja lisätään uskoa omaan tekemiseen. Tärkeää on myös korostaa, ettei kenenkään tarvitse olla täysin valmis isonen, sillä nuori kehittää koko ajan taitojaan isosena leirillä toimiessaan.

6. OPPIMINEN ISOSKOULUTUSMATERIAALISSA

Isoskoulutusmateriaalissa hyödynnetään erilaisia oppimismenetelmiä, sillä jokaisella ihmisellä on oma tapansa, jolla oppii parhaiten. Tämän vuoksi materiaalissa on monipuolisesti erityyppisiä tehtäviä, joita työntekijä voi soveltaa erilaisille ryhmille. Materiaalissa on opettajakeskeisiä, oppilaskeskeisiä ja yhteistoiminnallisia menetelmiä. Opettajakeskeisiin menetelmiin kuuluu opettajan havainnollistaminen, ohjattu toiminnallinen harjoitus ja leikin ohjeistaminen. Oppilaskeskeisissä menetelmissä nuori on toiminnan keskiössä. Hän tekee yksin tai ryhmässä taidetta esimerkiksi piirtää tai näyttelee, hankkii tietoa tai valmistaa jonkin tuotoksen pienryhmässä, jonka esittelee muulle ryhmälle. Yhteistoiminnalliset menetelmät ovat esimerkiksi tasa-arvoinen opetuskeskustelu ja yhteistoiminnallinen ryhmäopiskelu, jossa oppilaat etsivät itse tietoa. Tasa-arvoisessa opetuskeskustelussa opettaja on tasa-arvoinen, eikä johda keskustelua. Materiaalissa on esimerkiksi paljon keskustelutehtäviä, jotka antavat nuorille mahdollisuuden keskustella vapaasti, ilman ohjausta. (Pruuki 2009, 69–71.)

Materiaalissa nuoret pääsevät tekemään paljon tehtäviä pienissä ryhmissä. Nuoret itse toivoivat enemmän ryhmätehtäviä isostoimintaan. Tarkoitus on se, että he oppivat isosena toimimisen sisältöjä, mutta myös sosiaalisia taitoja. Ryhmässä toimiminen auttaa heitä oppimaan oman paikan ottamista ja johtajuutta, mutta samalla he oppivat tekemään myös kompromisseja ja kuuntelemaan toisia. Nuori rakentaa omaa minäkuvaansa ja miettii ominaisuuksiaan vertaillen itseään muihin. Vertaissuhteet ovat keskeisessä asemassa, kun nuori kasvaa kohti itsenäistymistä ja perheestä irtoamista. (Salmivalli 2005, 32–33.) Nuorelle on tärkeää saada hyväksyvä kokemus ryhmästä, sillä se vaikuttaa positiivisesti nuoren itsetuntoon. Isoskoulutusmateriaalin tarkoitus on mahdollistaa juuri tällainen kokemus, tarjoamalla hauskoja ryhmätehtäviä. Voidaan myös ajatella, että hyvä kokemus ryhmästä vaikuttaa myös taitoihin rakentaa leireille hyvää ja luottavaista ilmapiiriä.

Isoskoulutusmateriaalissa hyödynnetään monenlaisia menetelmiä oppimisen edistämiseksi. Nuoret saavat käyttää luovuuttaan esimerkiksi tehden näytelmiä, sarjakuvia, tarinoita, askarteluja ja valokuvausta. Isoskoulutusmateriaalin sisällystä on tehty sellainen, että nuorista olisi mahdollisimman mielekästä ja merkityksellistä sitä oppia. Merkityksellisyyttä lisää se, että nuori saa itse aktiivisesti toimia ja työstää opittavaa asiaa yksin tai ryhmässä oman oppimisensa edistämiseksi. Näin nuori on itse opetuksen keskiössä, ei pelkästään kuuntelijana vaan toimijana. Materiaalin harjoitteisiin kuuluu myös keskustelu ja vuorovaikutus. Moni harjoite puretaan siten, että nuoret vaihtavat ajatuksiaan ja pääsevät näin rakentamaan uutta tietoa toistensa avulla. Harjoitteissa näkyy myös reflektiivisyys siinä, että pohditaan jonkun tehtävän suorittamista tai siitä opittuja asioita valmiiden kysymysten avulla. Mielekkyyttä lisää se, että opeteltavat asiat liittyvät vahvasti nuoren omaan elämään. (Pruuki 2004, 48–51.) Materiaalissa puhutaan esimerkiksi siitä, miten nuori voi arjessaan toteuttaa diakoniaa ja puhutaan ihmissuhdeasioista. Nuoren hengellisyyttä tuetaan perehtymällä tarkemmin Raamattuun, puhumalla uskonelämän hoitamisesta ja erilaisilla hiljentymisharjoituksilla. Näin toteutuvat rippikoulusuunnitelma 2001 kolme koria, elämä, usko ja rukous.

7. PALAUTE ISOSKOULUTUSMATERIAALISTA

Sain palautetta isoskoulutusmateriaalista 11. syyskuuta 2015. Tapasin Karjaalla isoskoulutuksesta vastaavat nuorisotyönohjaajat, jotka olivat perehtyneet materiaaliin etukäteen. Materiaalia ei ollut testattu nuorten kanssa, joten palaute koostui työntekijöiden näkemyksestä sen toimivuudesta. Palaute tekemästani työstä oli positiivista. Materiaali oli heistä monipuolinen, ja siinä oli paljon liikkumavaraa. Materiaalin toimintaideoita saa hyödynnettyä myös isoskoulutusleirillä, eikä se sulje pois vanhoja hyväksi nähtyjä käytäntöjä. Materiaalissa oli myös hyvin huomioitu se, että Raaseporin suomalaisen seurakunnan isoskoulutus mahdollistaa myös isosena toimimisen lasten leireillä.

Työntekijöiden mielestä oli hyvä, että materiaalin koulutuskerroissa oli mainittu erikseen hengellisyys ja luovuus. Hengellisyys jää välillä liian vähälle huomiolle isostoiminnassa, ja nuoret turvautuvat liian helposti isoskoulutuksessa saatta-vaan virikevihkoon suunnitellessaan ohjelmia. Heidän mielestään oli tärkeää rohkaista nuoria luovuuteen. Isoskoulutusmateriaalin järjestyksestä näkyi kuu-lemma se, että olen työskennellyt nuorten parissa ennenkin. Järjestys oli nimitt-äin heidän mielestään looginen esimerkiksi sillä tavalla, että materiaali alkoi tutustumisella ja nuoren ihmissuhteita käsittelevä kerta oli vasta vuoden lopus-sa. Ihmissuhteita on luonnollisempi käsitellä, kun ryhmä alkaa olla ennestään tuttu ja voidaan keskustella paljon vapaammin.

Työntekijöiden mukaan materiaalissa näkyi persoonani ja aito kiinnostus materiaalin tekemiseen. Heidän mielestään kaikki ideat olivat hyvin hyödynnettävissä, eikä mikään idea tuntunut heistä toteutuskelvottomalta. Heidän mielestään materiaali toimisi nuorten kanssa hyvin sen toiminnallisten ideoiden vuoksi, heitä oli ajateltu materiaalia tehdessä. Tämä materiaali ei jäisi hyllyyn pölyttymään, vaan tulisi käyttöön. (Mia Kuronen, Liisa Seppänen, henkilökohtainen tiedonanto 11.9.2015)

Minun tehtäväkseni jäi vielä muokata yhden koulutuskerran infolaatikkoon ja suunnitella materiaalille nimi. Muita korjaus- tai kehittämisideoita en saanut, vaan työntekijät olivat tyytyväisiä lopputulokseen sellaisena kuin se oli. Materiaalin nimeksi tuli ”Iloiten saatte lähteä matkaan!”, sillä halusin korostaa isostointiaan osallistumisen iloa ja mielekkyyttä. Se on myös matka, jonka aikana kasvetaan kohti isosena toimimista ja mahdollisesti Jumalan tuntemista. Nimi on myös Raamatullinen, sillä se on lyhenne Jesajan kirjassa olevasta jakeesta: ”Iloiten te saatte lähteä matkaan, ja onnellisesti te pääsette perille. Vuoret ja kukkulat riemuitsevat teidän edessänne ja kaikki metsän puut taputtavat käsiään.” (Jes. 55:12)

8. POHDINTA

Isoskoulutusmateriaalin tekeminen oli pitkä prosessi, jonka aikana muotoutui pikkuhiljaa käsitys siitä, millainen materiaali tulisi hyödyntämään Raaseporin suomalaista seurakuntaa. Ennestään tuntemattoman seurakunnan kanssa työskentely oli ennakkoluulotonta ja avointa. Mikäli tulen joskus työskentelemään seurakunnassa, minun on osattava ottaa huomioon juuri kyseisen seurakunnan tilanne suunnitellessani toimintaa. Täysin vanhojen kokemuksien perusteella muista seurakunnista en voi sitä tehdä. Ylipäänsä olen tämän opinnäytetyön aikana oppinut omassa työssä kehittymisen tärkeyden ja sen, ettei vanhoihin tapoihin tule tarrautua liikaa.

Jäin pohtimaan nuorten osuutta opinnäytetyössä. Huomioin heitä jatkuvasti työni suunnittelussa, mutta olisin kaivannut heiltä palautetta materiaalin onnistumisesta. Jos lähtisin toteuttamaan opinnäytetyötä uudestaan, voisin haastatella heitä keskustelunomaisesti tai ainakin muokkaisin tietojen keruun kaavaketta. Tuntui, että kaavakkeilla nuorten kohtaaminen jäi hieman vähäisemmäksi ja haastatteluilla olisi saanut vähemmän muodollisen tilanteen, jossa vastaaminen olisi voinut olla vapaampaa. Toisaalta haastattelujen sopiminen olisi voinut olla haastavaa ja kaavakkeiden nimettömyys ehkä rohkaisi nuoria vastaamaan rehellisemmin. 18 vastausta pienen seurakunnan isoskoulutuksessa olevilta on paljon. Aikani ei olisi riittänyt 18 ihmisen haastattelemiseen, joten koen, että olen tällä tavalla saanut huomioitua ne nuoret, jotka halusivat opinnäytetyöni tekemiseen osallistua. Kaavakkeissa oli se ongelma, että monet nuoret mainitsivat isoskoulutusleirin olleen parasta kuluneen vuoden koulutuksessa. Materiaalin avulla en nimittäin voinut lisätä leirien määrää, vaan vaikuttaa peruskoulutuskerran sisältöihin. Toisaalta materiaalissa on paljon elementtejä, joita on myös leirillä. Esimerkiksi siellä on leikkimistä, kisailua, yhdessäoloa, hartaudellisia asioita sekä hausalla tavalla tapahtuvaa opetusta. Voin siis ajatella, että olen ottanut nuorten leiritoiveen huomioon.

Palautteen saaminen jäi opinnäytetyöni osalta hieman suppeaksi. Haastavaa oli se, että sen toimivuus olisi voitu arvioida kunnolla vasta vuoden kestäneen koulutuksen jälkeen, mihin ei valitettavasti aika riittänyt. Tein kuitenkin laajan taustatyön haastatteleamalla työntekijöitä ja kysymällä nuorten mielipidettä. Sen lisäksi perehdyin aikaisempiin materiaaleihin, opinnäytetöihin, rippikoulusuunnitelmaan ja pohdin omia kokemuksiani nuorisotyössä käytetyistä menetelmistä ja niiden soveltamisesta juuri Raaseporin suomalaisen seurakunnan isostoimintaan. Luotan myös isostoimintaa monta vuotta suunnitelleiden työntekijöiden palautteeseen, sillä heidän ammattitaitonsa avulla he pystyvät kyllä arvioimaan materiaalin toimivuutta. Heidän mukaansa materiaalin kaikki ideat olivat toteutettavissa ja ohjeet ymmärrettäviä, joten se kertoo vahvasti siitä, että materiaali toimii myös käytännössä.

Yksi keskeinen asia, joka ohjasi teemojen valitsemista ja toiminnallisten ideoiden kehittämistä oli Rippikoulusuunnitelma 2001. Kyseinen asiakirja ei kuitenkaan juuri huomionnut tai linjannut isostoimintaa, vaan käsitteli pelkästään rippikoulun järjestämistä. Isosille oli suunnattu ainoastaan yksi kappale, jossa kerrottiin muutamalla lauseella heidän merkityksensä rippikoulun toteuttamisessa ja siitä, että heidän kouluttamiseensa tulee panostaa. Löysin asiakirjan Sopivan kokoinen iso, jossa oli isostoiminnan linjauksia. Se oli tehty jatkoksi rippikoulusuunnitelmalle. Se ei kuitenkaan mielestäni kertonut, mitä isostoiminnan tulisi sisältää, vaan kertoi yleisesti isostoiminnasta. Ajattelin kuitenkin, että isostoiminta on luonnollista jatkoa rippikoululle ja sen tähden hyödynsin rippikoulusuunnitelma 2001 materiaalin teossa. Nuoren elämä, usko ja rukous tulisi näkyä kaikessa seurakunnan nuorisotyön toiminnassa, ei ainoastaan rippikoulussa.

Teemojen valitseminen oli selkeää. Sitä ohjasi pitkälti se, että koulutuksessa oli käsiteltävä isosen perustehtäviä. Välillä kymmenen koulutuskertaa tuntui rajoittavalta, sillä tilaa ei jäänyt niin paljoa muiden asioiden käsittelyyn kuin olisin toivonut. Isostoiminnassa olisi nimittäin keskeistä käsitellä myös ympäristöasioita tai kärsimystä. Jos seurakunnassa olisi toisen vuoden koulutus erikseen, se antaisi enemmän tilaa hengellisistä asioista puhumiseen. Toisaalta kymmenen

koulutuskertaa on yhdelle vuodelle suhteellisen laaja ja siihen sai mahtumaan diakonian ja lähetystyön, ihmissuhteet ja Jeesusta käsittelevän kerran. Hengellisiä ja muita tärkeinä kokemia asioita voi myös sisällyttää joidenkin koulutuskerrojen alle, sillä teemat eivät ole liian kahlitsevia. Olennaista on myös ottaa huomioon se, että seurakunnassa voi olla muuta nuorten toimintaa, jossa voidaan käsitellä asioita, jotka eivät mahtuneet isostoimintaan.

Huomasin materiaalin tekemisen olevan itselleni hauskaa ja mielekästä. Koin, että osasin olla sen tekemisessä monipuolinen ja, että pystyin hyödyntämään kaikkia koulussa ja töissä opittuja taitoja ja menetelmiä. Olin innostunut ja ideat virtasivat näppäimistölle. Ilahduin saamastani palautteesta ja koin sen olevan realistista. Olin nähnyt paljon vaivaa ja käyttänyt aikaa materiaalin tekemiseen, joka miellyttäisi työntekijöitä ja nuoria. Pohdin, että olisi hienoa, jos isoskoulutuksesta vastaaville työntekijöille olisi tarjolla samankaltaista materiaalia vaikkapa kirjan muodossa. Tekemääni työtä voisi lähteä kehittämään siihen suuntaan, että siihen voisi lisätä enemmän toiminnallisia ideoita ja tehdä isoskoulutuksen ohjaajan oppaan. Tämän ajan puitteissa en olisi pystynyt tekemään laajempaa kokonaisuutta. 60 toiminnallista menetelmää on kuitenkin melko iso paketti ja uskon, että jokainen voi löytää sieltä mieleisensä tavan opettaa käsiteltäviä asioita. Materiaalissa olevia menetelmiä voi hyödyntää myös vaikkapa leireillä ja rippikoulussa. Testasin esimerkiksi Jeesus-pelikortteja viime kesänä rippileirillä ja ne toimivat hyvin.

Opinnäytetyön tekeminen oli opettavaista ja hyödynsin siinä diakonia-ammattikorkeakoulun aikana oppimiani taitoja. Valmista materiaalia ja sen tekemisestä seurannutta oppimistani voidaan tarkastella kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvauksen avulla. Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen voidaan jakaa neljään osaan. Nämä osat ovat hengellinen osaaminen, organisaatio- ja kehittämisosaaminen, pedagoginen osaaminen sekä yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Hengellistä osaamista osoitin hyödyntämällä Raamattua erilaisissa harjoituksissa, materiaalissa näkyi kuva kristillisestä ihmiskäsityksestä, otin huomioon jumalanpalvelus- ja rukouselämän sekä osoitin

tuntevani kristillisen uskon sisällön. Materiaalissa oli uskon elämää tukevia asioita ja siinä korostettiin jokaisen ihmisen olevan Jumalalle rakas ja tärkeä.

Organisaatio- ja kehittämisosaamista osoitin näkemällä isoskoulutuksen prosessina ja rakentamalla siitä toimivan kokonaisuuden, joka vastasi Raaseporin suomalaisen seurakunnan tarpeisiin. Pystyn myös arvioimaan tekemääni materiaalia ja sitä kautta kehittymään työssäni. Pedagoginen osaamiseni näkyi siinä, että opin tuntemaan entistä paremmin isoskoulutettavan kehityksen erityispiirteitä ja ottamaan sen huomioon materiaalissa. Sen lisäksi näytin ymmärrykseni kristillisen kasvatuksen periaatteista ja huomioin hengellisen kasvun tukemisen. Yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen näkyi siinä, että osasin tehdä osallistavaa toimintaa ja kuuntelin nuorten mielipiteitä ja huomioin ne materiaalin tekemisessä. (Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen 2010, 2–4.)

Keskeinen asia, jonka opinnäytetyötä tehdessäni opin oli se, että työntekijällä on suuri rooli isostoiminnan onnistumisen kannalta. Materiaali ei voi taata, että nuori kokee isostoiminnan mieleiseksi, kiinnittyy seurakunnan toimintaan tai kokee tulleen kuulluksi ja hyväksytyksi. Isoskoulutusmateriaali on väline, jolla nuorisotyönohjaaja voi kehittää isoskoulutusta, mutta lopulta hänen asenteensa, nuorilähtöisyytensä ja halunsa kehittää isostoimintaa ratkaisee sen, tarjoaako toiminta positiivisia kokemuksia nuorelle. Kuitenkin uskon, että olen auttanut työntekijöitä kehittämään isoskoulutusta ja lisännyt työssä jaksamista. Jos koulutuksen suunnittelua ja toteutusta tekee monta vuotta, saattaa työ menettää mielenkiintonsa ja uusien kehitysideoiden keksiminen voi osoittautua vaikeaksi. Isostoiminnan mielekkyyteen vaikuttavat myös merkittävästi nuoret, jotka osallistuvat siihen. Jos esimerkiksi nuorta kiusataan toiminnassa, on todennäköistä, ettei hän viihdy ja saa positiivista kokemusta seurakunnan toiminnasta.

Opinnäytetyön tekeminen vahvisti omaa ammatti-identiteettiäni. Tiedän olevani oikealla alalla. Huomasin, että minusta löytyy paljon tahtoa ja intoa kehittää seurakunnan nuorisotyötä ja sitä kautta kehittää omaa ammatillisuuttani. Opinnäy-

tetyön tekemisen jälkeen minulla on enemmän rohkeutta ja itsevarmuutta nuorisotyönohjaajan tehtäviin, tiedän kykeneväni ottamaan vastaan haasteita ja selviäväni niistä. Sanotaan, että kirkon nuorisotyönohjaajan tärkeä työväline on hänen oma persoonansa. Omien lahjojen käyttäminen työvälineenä antaa mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen. Kuitenkin oleellista on, että nuorisotyönohjaaja ymmärtää itseään, jotta hän voi työssään ymmärtää toisia. Oman persoonansa käyttäminen työvälineenä tarkoittaa taipumusta itsetutkiskeluun. Eheän persoonallisuuden kautta nuorelle välittyy kuva aidosta ja luotettavasta ihmisestä. (Kokkonen, Jarmo; Kokkonen, Sari 2008, 248–249.) Aitous, into ja rohkeus ovat asioita, jotka tekevät nuorisotyönohjaajasta ammattilaisen ja saavat jaksamaan nuorisotyön tekemistä vuosi toisensa jälkeen.

LÄHTEET

- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihonen, Riitta; Vilen, Marika; Söderström Werner 2007. Nuoren aika. Helsinki: WSOY
- Aho, Sirkku 2004. Moraalikehitys ja sosiaalinen käyttäytyminen. Teoksessa Sirkku Aho, Kaarina Laine (toim.) Minä ja muut. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Autti, Seppo; Lehtimäki, Mikael 2014. Mission: iltaohjelma. Video-opetusmateriaali iltaohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/75838/AuttiSeppo_%20LehtimakiMikael.pdf?sequence=1
- Dunderfelt, Tony 1998. Elämänkaaripsykologia. Porvoo: WSOY- kirjapaino yksikkö.
- Haastettu kirkko 2012. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja. Porvoo: Bookwell Oy.
- Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten Keskus/ LK- Kirjat
- Hirsto, Johanna; Paalanen, Helena; Siukkonen, Antti 2012. Ihan sama isoselle. Helsinki: Nord Print.
- Hämäläinen, Riitta 2009. Havainnointitutkimus rippikoulun iltaohjelmasta: puujalkojen kaatopaikka vai tärkeä oppimistilanne? Teoksessa Tapani Innanen, Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Isostoiminnan linjauksia. Sopivan kokoinen iso. Suomen evankelis-luterilainen kirkko.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E7B568916B606873C22576FF00431C83/\\$FILE/isostoiminnan_linjaukset.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E7B568916B606873C22576FF00431C83/$FILE/isostoiminnan_linjaukset.pdf)
- Kauppinen, Tara; Piekkari, Nelli 2012. Matkaoppaana Jumala? Hengellisen ohjauksen kurssimateriaali toisen vuoden isoskoulutettaville.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/51756/Kauppinen_Tara_Piekkari_Nelli.pdf?sequence=1

Kinnunen, Saara 2008. Nuoren itsetunto. Teoksessa Heli Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK- Kirjat/ Lasten Keskus ry.

Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaaminen, 2010. Viitattu 16.4.2010.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf)

Kokkonen, Jarmo; Kokkonen, Sari 2008. Kasvattajan ammatti-identiteetti ja persoonallisuuden kasvu. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus/ LK-kirjat

Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä, 2010. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Juvenes Print Oy: Tampere.

Kuronen, Mia. Kirkon nuorisotyönohjaaja. Henkilökohtainen tiedonanto 11.9.2015.

Köykkä, Arto 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Lastenkeskus ja kirjapaja: Tallinna Raamattutrukikoja.

Laine, Kaarina 2004. Ihmissuhteet. Teoksessa Sirkku Aho, Kaarina Laine (toim.) Minä ja muut. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Meriläinen, Emma; Mäkinen, Elisa 2013. "Se on vapaaehtosta, nii sen pitäis sillo olla kivaa" Hollolan seurakunnan toisen vuoden isoskoulutusmoduulit.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/67750/Merilainen_Emma_Makinen_Elisa.pdf?sequence=1

Muhonen, Mervi; Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus/ LK-kirjat

Paananen, Terhi; Tuominen, Hans 2002. Aarre isoskouluttajan opas. Helsinki: Lasten Keskus.

- Peltomaa, Tiina; Rissanen, Satu 2011. Ison pieni hartauskirja. Opas hartauden pitämiseen Keski-Porin seurakunnan rippikoulujen isosille. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25810/Peltomaa_Tiina_Rissanen_Satu.pdf?sequence=1
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus- leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Terhi Paananen, Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Pieksämäki: RT- Print Oy.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen. Helsinki: Kirkkohallitus/ Kasvatus ja nuorisotyö
- Porkka, Jouko 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Isoleksi haluamisen motiivit ja odotukset. Teoksessa Tapani Innanen, Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Pruuki, Lassi 2004. Mielekäs oppiminen rippikoulussa. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki, Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Pruuki, Lassi 2009. Miten rippikoulussa opetetaan? Teoksessa Tapani Innanen, Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK- Kirjat / Lasten keskus Oy.
- Puolimatka, Tapio 2004. Kasvatus, arvot ja tunteet. Vantaa: Dark Oy.
- Pyhä Raamattu. Suomen evankelis- luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos.
- Rippikoulusuunnitelma 2001. Elämä – Usko – Rukous. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001:10. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Seppä, Liisa. Kirkon nuorisotyönohjaaja. Henkilökohtainen tiedonanto 11.9.2015.

- Salmivalli, Christina 2005. Kaverien kanssa, vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Tapiainen, Noora 2009. Äidit uskontokasvattajina ja perinteen välittäjinä. Teoksessa Tapani Innanen, Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Tirri, Kirsi 2004. Spiritualiteetti uskonnonpedagogisesta näkökulmasta. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi, Leena Salmensaari (toim.) Lapsityönkäsikirja. Jyväskylä: Gummerus Oy.
- Tuominen, Hans 2005. Elän ja hengitän- nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Terhi Paananen, Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyönkäsikirja. Pieksämäki: RT- Print Oy.
- Whitehead, Jo 2014. Spiritual Practices and Faith Formation. Teoksessa Sally Nash, Jo Whitehead (toim.) Christian Youth work in theory and practise. Croydon: CPI Group.

LIITE 1

Hei isonen! Kehitän seurakuntasi isoskoulutusta ja tarvitsen sinun apuasi. Mielipiteesi on tärkeä ja toivon, että voisit vastata seuraaviin kysymyksiin:

1. Mikä on ollut parasta tämän vuoden isoskoulutuksessa?

2. Mitä olisit kaivannut enemmän isoskoulutukseen?

3. Mieti, millaisia odotuksia sinulla oli, kun ilmoittauduit isoskoulutukseen. Millä tavalla ne ovat toteutuneet vai eivätkö ne ole toteutuneet ollenkaan?

4. Mikä on tärkein asia, jonka opit isoskoulutuksessa? (hartaudenpito, leikkien vetäminen, jotain Jumalasta ym.)

5. Mitä vinkkejä antaisit nuorisotyönohjaajalle isoskoulutuksen kehittämiseksi?

Iloiten saatte lähteä matkaan!

60 toiminnallista ideaa Raaseporin suomalaisen seurakunnan isostoimintaan

Sisällys

1. MINÄ JUMALAN KUVA.....	4
2. ISOSEN ROOLIT	7
3. RAAMATTU	10
4. HARTAUDET JA HENGELLISYYS	13
5. RYHMÄNOHJAUS JA RYHMÄYTYMINEN	15
6. ILTAOHJELMA JA LUOVUUS	20
7. DIAKONIA JA LÄHETYSTYÖ.....	23
8. IHMISSUHTEET NUOREN ELÄMÄSSÄ.....	27
9. JEESUS.....	30
10. VIIMEINEN VOITELU	36

Hyvä isoskoulutuksesta vastaava työntekijä,

tämä materiaalipaketti on opinnäytetyöni ja viimeinen silaus ennen valmistumistani Diakonia- ammattikorkeakoulusta sosionomi-kirkonnuorisotyönohjaajaksi. Materiaalipaketti on syntynyt yhteistyössä Raaseporin suomalaisen seurakunnan työntekijöiden ja isoskoulutusta käyvien nuorten kanssa vuoden 2015 aikana. Sen tarkoitus on tarjota mielekkäitä, iloisia ja hauskoja toimintatapoja isoskoulutukseen.

Materiaalissa koulutuskertoja on kymmenen, joissa jokaisessa on kuusi toiminnallista menetelmää. Jokaisen kerran alussa on info laatikko, joka tiivistää jokaisen kerran keskeisen sisällön. Se kertoo, mitä kyseisellä koulutuskerralla olisi tarkoitus opettaa nuorille. Materiaali on tehty tueksi isoskoulutuksen parissa työskenteleville henkilöille. Tarkoituksena ei ole se, että kaikki harjoitteet toteutetaan yhden kerran aikana, vaan että työntekijä voi valita mieleisensä menetelmät ja hyödyntää niitä koulutuskerran aikana.

Isoskoulutus on eräänlainen matka, jonka aikana nuori kasvaa isosena toimimiseen ja myös Jumalan tuntemiseen. Jesajan kirjassa sanotaan matkustamisesta näin:

”Iloiten te saatte lähteä matkaan, ja onnellisesti te pääsette perille. Vuoret ja kukkulat riemuitsevat teidän edessänne ja kaikki metsän puut taputtavat käsiään.”

Antoisia hetkiä isoskoulutuksen parissa toivottaen

Fanni Nääppä

1. MINÄ JUMALAN KUVA

Ensimmäisen kerran tarkoitus on tutustua muihin isoskoulutuksessa oleviin nuoriin ja sitä ohjaaviin työntekijöihin. Kerralla annetaan perustietoa siitä, mitä tuleva isoskoulutus pitää sisällään ja annetaan nuorelle mahdollisuus itsetutkiskeluun. Nuoret saavat pohtia omia luonteenpiirteitään ja vahvuuksiaan sekä miettiä suhtautumistaan hengellisiin asioihin. Kerran aikana aletaan luoda hyvää, rentoa ja luottavaista ilmapiiriä ja toivotetaan kaikki isostoimintaan saapuneet nuoret tervetulleiksi.

Isoset sekaisin

Tässä leikissä nuoret kulkevat ympäriinsä sikin sokin. Ohjaaja huutaa numeroita kahdesta viiteen, jolloin nuorten on muodostettava sattuman varaisesti ryhmä, jossa on niin monta jäsentä, kun ohjaaja on viimeksi huutanut. Jos joku tai jotkut jäävät yli, he voivat perustaa keskenään pienemmän ryhmän tai yksin jäänyt voi liittyä johonkin ryhmään ylimääräiseksi. Sen jälkeen, kun ryhmät ovat muodostuneet ohjaaja antaa heille tehtävän. Kun tehtävä on suoritettu, leikki jatkuu siten, että kaikki jatkavat kävelemistä ja muodostavat ryhmän taas seuraavan numeron kuultuaan.

Tehtäviä:

- Esittäytykää toisillenne kättelemällä
- Näyttäkää vuoron perään ilme, joka kuvaa tämän päivän fiilistänne
- Kertokaa yhdessä tarina niin, että jokainen sanoo vuoron perään yhden sanan
- Muodostakaa ryhmänä patsas, joka esittää rippileiriä
- Kertokaa toisillenne viisi asiaa, mistä pidätte
- Tutkikaa, minkä väriset silmät ryhmäläisillänne on ja kertokaa se toisillenne
- Kerro ryhmällesi muisto, jota et unohda koskaan
- Keksikää itsestänne runo ja lausukaa se muille
- Kertokaa toisillenne, mitä hammastahnaa käytätte
- Kertokaa vuoron perään nimenne ja tehkää tanssiliike. Muut toistavat liikkeen perässä.

Kauppatori

Tässä leikissä nuoret istuvat ringissä. Jokaisen nuoren tehtävä on viedä jokin päältäään tai taskustaan löytyvä esine ringin keskelle. Esine voi olla vaikka hiuspinni, pompula, kuitti, puhelin tai ihan mikä tahansa, minkä nuori keksii. Kun esineet ovat lattialla, jokainen käy vuoron perään valitsemassa yhden esineen. Kun esine on valittu, esineen omistaja tulee keskelle ja se, joka on poiminut esineen, kysyy tältä nimen ja jonkun muun kysymyksen. Esimerkiksi harrastuksia, lempi ruokaa ym. Kun esineen omistaja on vastannut kysymykseen, hän jää keskelle ja valitsee seuraavan esineen. Leikki jatkuu niin kauan kunnes jokainen esine on palautunut omistajalleen.

Tutustumisrastityöskentely

Isoskoulutettavat jaetaan kuuteen ryhmään, jossa he saavat kiertää erilaisia rasteja, jotka liittyvät tutustumiseen. Rastirata on leikkimielinen kilpailu, jossa kilpaillaan muita joukkueita vastaan. Jokaisesta ryhmästä valitaan yksi kellottaja, joka huolehtii siitä, että ryhmä käyttää kuhunkin tehtävään kaksi minuuttia. Voittaja joukkue on se, joka saa eniten pisteitä.

Rasti 1. Tehtävänne on keksiä mahdollisimman monta sanaa sanasta moottoripyöräkilpailu kahden minuutin aikana. Sanoja muodostetaan siten, että käytetään kirjaimia, joita moottoripyöräkilpailu sanassa on. Jokaisesta sanasta saa yhden pisteen.

Rasti 2. Tehtävänne on keksiä ryhmällemme nimi ja piirtää paperille sen tunnus. Tästä rastista ei saa pisteitä.

Rasti 3. Tehtävänne on keksiä mahdollisimman monta asiaa kahden minuutin aikana, jotka yhdistävät teitä kaikkia ryhmäläisiä. Kustakin asiasta saa yhden pisteen.

Rasti 4. Tehtävänne on kerätä yhteen kasaan niin monta keltaista esinettä, kuin kahden minuutin aikana ehditte. Jokaisesta esineestä saatte yhden pisteen. Kun kaksi minuuttia on kulunut, viekää esineet paikoilleen.

Rasti 5. Tehtävänne on vuoron perään heittää viiden metrin etäisyydeltä palloa ämpäriin. Joka kerran, kun pallo osuu ämpäriin, saatte yhden pisteen. Pallon heittäjä käy aina hakemassa pallon ja antaa sen seuraavalle.

Rasti 6. Tehtävänne on laulaa kahden minuutin aikana niin monen eläinaiheisen laulun ensimmäistä säkeistöä, kun vaan keksitte. Jokaisesta laulusta saatte yhden pisteen.

Minä aine

Jokainen isoskoulutettava saa tehtäväkseen kirjoittaa itsestään aineen. Ohjaaja laittaa esille kysymyksiä, joihin jokaiseen tulisi aineessa vastata. Tehtävän tarkoitus on se, että nuoret pohdiskelevat itseään, omia vahvuuksiaan ja kehitystarpeitaan. Isoskoulutuksen

vetäjä voi saada aineiden avulla tietoa nuoresta ja oppia tuntemaan hänet paremmin. Aineet lukee vain isoskoulutuksesta vastuussa olevat työntekijät ja nuorille on myös hyvä kertoa asiasta ennen kirjoittamisen aloittamista.

Kysymyksiä:

- Kuvaile luonnettasi. Millainen sinä olet?
- Missä koet olevasi hyvä?
- Missä asioissa haluaisit olla parempi?
- Mitä tykkäät tehdä vapaa-ajalla?
- Keitä ovat sinulle läheiset ihmiset?
- Mitkä asiat tekevät sinut iloiseksi?
- Miten päädyit aloittamaan isoskoulutuksen?
- Mikä oli parasta omalla riparillasi?
- Millainen olet ryhmässä?
- Millaisia odotuksia sinulla on isoskoulutuksesta?

Minä ja Jumala

Nuoret saavat tehdä piirustuksen aiheesta Minä ja Jumala. Piirroksen tarkoitus on auttaa nuorta jäsentämään omaa suhdettaan Jumalaan. Kun piirrokset ovat valmiita, ne voidaan käydä yhdessä läpi siten, että halukkaat voivat kertoa jotain piirroksestaan. Ohjaaja voi kertoa nuorille, että suhde Jumalaan voi vaihdella elämän aikana paljonkin.

Jännitykset ja odotukset ristille

Harjoitus voi toimia esimerkiksi hartautena. Lattialle laitetaan paperinen risti ja kyniä, taustalla soi musiikki. Nuoret saavat musiikin soidessa käydä kirjoittamassa ristiin omia odotuksiaan ja jännityksiään tulevasta isoskoulutuksesta tai tulevaisuudesta ylipäänsä. Kun musiikki loppuu tai, kun kaikki halukkaat ovat päässeet kirjoittamaan asiansa ristille, ohjaaja johdattaa ryhmän yhteiseen rukoukseen, jossa rukoillaan ristillä olevien asioiden puolesta.

2. ISOSEN ROOLIT

Kerran tarkoitus on luoda nuorelle kuva siitä, mitä tehtäviä isosena toimimiseen kuuluu. Tarkoitus on se, että hänelle muodostuu jo alusta alkaen käsitys siitä, miten isosen rooli velvoittaa häntä toimimaan leireillä, millaisia vapauksia ja vastuita hänellä on. On myös tärkeää, että nuori ymmärtää, ettei täydellistä isosta ole olemassakaan. Jokainen isonen on erilainen ja voi toimia isosena juuri sellaisena kuin on.

Talk show isosten kokemuksista

Ennen koulutuskertaa jokainen uusi isoskoulutettava saa miettiä kysymyksen, joka liittyy jotenkin isoskoulutukseen tai isosena toimimiseen. Jokainen tuo mukanaan yhden nimettömän lapun, jolle kysymys on kirjoitettu. Sen jälkeen pidetään talk show, jota juontaa isoskoulutuksesta vastaava työntekijä ja, jonka vieraita ovat vanhemmat jo aiemmin leirillä toimineet isokset. Juontaja kysyy heiltä kysymyksiä, joita nuoremmat ovat esittäneet ja he toimivat yleisönä ja voivat tarvittaessa esittää lisäkysymyksiä.

Valokuvausta isosen rooleista

Isokset jaetaan ryhmiin ja heille annetaan tehtäväksi valokuvata kännykällä tilanne, joka kuvastaa jotain isoselle tyypillistä roolia. Kuvat käydään yhdessä läpi siten, että kuvaajat näyttävät ensin kuvansa ja sen jälkeen ohjaaja ja muut voivat kommentoida ja jakaa ajatuksia kuvaan liittyen.

Kuvat ovat tilanteita, joissa isonen on:

1. Rohkaisija
2. Kuuntelija
3. Ryhmän ohjaaja
4. Hyvän hengen luoja
5. Viihdyttäjä
6. Leiriläisten kaveri
7. Vastuullinen

- 8. Heittäytyjä
- 9. Oppija
- 10. Hengellisyysden ylläpitäjä

Kymmenen isosen tärkeintä ominaisuutta

Nuoret saavat pohtia pienissä ryhmissä kymmenen tärkeintä ominaisuutta, joita hyvällä isosella on. Nuoret laittavat asiat paperille tärkeysjärjestykseen. Listat käydään yhdessä läpi siten, että nuoret joutuvat perustelemaan, miksi ovat kyseiset asiat valinneet ja miksi juuri siinä järjestyksessä.

Isosen vastuut, velvollisuudet ja oikeudet

Isoskoulutettavat jaetaan pieniin ryhmiin. Ohjaaja jakaa jokaiselle yhden aiheen, josta ryhmän on tehtävä mind- map, eli he kirjoittavat paperille ajatuksia, joita aiheesta herää. Aiheet ovat isosen vastuut, isosen velvollisuudet ja isosen oikeudet. Useammalle ryhmälle voi tulla sama aihe. Kun nuoret ovat saaneet ideoitua tarpeeksi, aiheet käydään läpi. Muut ryhmät saavat halutessaan jakaa ajatuksia toisten töihin liittyen. Tehtävän tarkoitus on heti aluksi osoittaa isosille, mihin asioihin he sitoutuvat toimiessaan isosena. Tärkeää on myös isosen roolissa ymmärtää omat oikeutensa.

Yksi ruumis, monta jäsentä

Ohjaaja pyytää isoskoulutettavia askartelemaan ruumiinosat, jotka kuvaavat jokaista parhaiten. Kun osat on askarreltu, jokainen saa kertoa, miksi valitsi tietyn ruumiinosan. Osat kiinnitetään sinitarralla seinälle siten, että niistä muotoutuu yksi ruumis. Ohjaaja lukee Raamatusta 1. Kor. 12: 12- 18. Sen jälkeen hän kertoo, ettei täydellistä isosta ole olemassakaan. Isosryhmässä erilaiset isokset täydentävät toisiaan niin kuin erilaiset ruumiinosat muodostavat yhtenäisen ruumiin. Jokainen kelpaa isoseksi juuri sellaisena kuin on ja hänellä on tärkeä tehtävä osana isosryhmää. Jokainen on myös tärkeä osa seurakuntaa. Työ jätetään seinälle muistuttamaan ja kannustamaan isosia valmistautuessaan tehtäväänsä.

Kirjeystävä

Isosena toimimisen rikkauksiin kuuluu uusiin ihmisiin tutustuminen. Leirille ei päädytä välttämättä parhaan kaverinsa kanssa ja sen tähden on tärkeää isosena olla avoin ja antaa itsellensä mahdollisuus tutustumiseen uusien ihmisten kanssa. Jokainen isoskoulutuksessa oleva Karjaalainen saa itselleen kirjekaverin Tammisaaresta. Noin

viidellä koulutuskerralla kirjoitetaan kirje kaverille, jonka ohjaaja toimittaa Tammisaaren koulutukseen. Vastaavasti Tammisaarella kirjoitetaan kirjeitä Karjalaisille isoskoulutettaville. Kirjeessä esittäydytään ja voidaan kysellä toisen harrastuksista, kuulumisista ja kiinnostuksen kohteista. Sen ei tarvitse olla kovin pitkä. Kirje taitetaan kahtia ja päälle kirjoitetaan vastaanottajan nimi. Kirjekavereiden on mahdollista tavata viimeistään kevään isoskoulutusleirillä.

3. RAAMATTU

Raamattu on paitsi isosen tärkeä työväline rippikoulussa, myös keskeinen osa jumalanpalvelus- ja rukouselämää. On tärkeää, että nuori ymmärtää Raamatun olevan väline, jolla Jumala kertoo rakkaudesta ihmisiin kohtaan. Tämän kerran tarkoitus on opettaa nuoria etsimään kohtia Raamatusta, oppia tuntemaan sitä paremmin ja pohtia omaa suhdetta siihen.

Helmiä Raamatusta

Isoskoulutettaville jaetaan esimerkiksi kartongista tehdyt kortit ennen, kun he tulevat Raamattua käsittelevälle isoskoulutuskerralle. Heidän tehtävänsä on miettiä jokin kohta Raamatusta, joka on heille tärkeä tai jäänyt mieleen, ja kirjoittaa se korttiin. Se voi olla esimerkiksi joku psalmi, Raamatun kirja, Vanhasta testamentista tarina, Jeesuksen vertaus, Jeesuksen ihmeteko tai yksittäinen Raamatun kohta. Koulutuskertaa varten pystytetään tilaan pyykkilanka. Jokainen nuori saa vuoron perään esitellä oman korttinsa ja laittaa sen pyykkipojalla kiinni siten, että kohdat ovat samassa järjestyksessä, mitä ovat Raamatussakin. Sen jälkeen keskustellaan yhdessä siitä, miten Raamattu puhuttelee kutakin ihmistä eri tavalla. Vastataan yhdessä seuraaviin kysymyksiin:

Mitä Raamattu merkitsee minulle? Onko se tuttu vai täysin vieras?

Mikä tarkoitus Raamatulla on?

Mihin minä isosena tarvitsen Raamattua?

Miten Raamattua tulisi käyttää ripareilla?

Tehtävän jälkeen kortit voidaan jakaa osallistujille siten, että jokainen saa jonkun toisen kirjoittaman kortin. Näin nuoret saavat jakaa toisilleen heille itselleen tärkeitä Raamatun kohtia.

Mitä minä ajattelen Raamatusta?

Jokainen isoskoulutettava saa mennä kirjoittamaan taululle tai fläppipaperille ajatuksen liittyen Raamattuun. Taustalla voi soida rauhallinen instrumentaali musiikki. Kun kaikki ovat

kirjoittaneet ajatuksen taululle, käydään ne keskustellen läpi siten, että jokainen ajatus otetaan huomioon. Tehtävän tarkoitus on keskustella vapaasti ja nuorten ajatuksista nousevista Raamattuun liittyvistä kysymyksistä.

Löydä esineet Raamatusta!

Harjoitteen tarkoitus on kerrata sitä, miten Raamatun kohdat löytyvät. Isoskoulutettavat jaetaan pieniin ryhmiin ja heille jaetaan paperia ja kynä. Ryhmät saavat tehtäväkseen etsiä ohjaajan antamat Raamatun kohdat, joissa mainitaan aina jokin esine tai eläin. Kun he ovat löytäneet Raamatun kohdan, heidän tulee piirtää se esine paperille, joka jakeessa mainitaan. Ryhmän täytyy toimia yhtenäisesti, eli seuraavaan Raamatun kohtaan siirrytään yhdessä vasta sitten, kun edellinen esine on saatu piirrettyä paperille. Ohjaaja antaa nuorille lapun, missä on seuraava Raamatun kohta, kun he ovat saaneet edellisen kuvan piirretyksi. Tehtävää ei voi toteuttaa siten, että jaettaisiin kohdat ryhmäläisten kesken, vaan tehtävä tehdään yhdessä kohta kohdalta. Pelin voittanut ryhmä on se, joka on ensimmäisenä valmis ja löytänyt oikeat esineet.

Hepr. 6:19 (Ankkuri)

Mark. 11:2 (Aasi)

1.Moos.44:5 (Malja)

Joona.2:1 (Kala)

Joh. 6:35 (Leipä)

Ilm. 6:7 (Karitsa)

2.Moos. 14:16 (Sauva)

Jes.28:5 (Kruunu)

Sananl. 11:30 (Puu)

Ap.t. 4:11 (Kivi)

Matka halki Raamatun

Nuoret jaetaan neljän tai viiden hengen ryhmiin. Jokainen ryhmä saa yhden kertomuksen Raamatusta ja heidän tehtävänsä on suunnitella esitys siitä. Esityksessä tulee ottaa huomioon se, että muu yleisö on osa tarinaa ja heidät tulee huomioida esityksen suunnittelussa. Kun kaikki ryhmät ovat valmiita, aloitetaan mielikuvamatka halki Raamatun. Ryhmät saavat esittää kertomuksensa muille siinä järjestyksessä, kun kertomukset Raamatussa ovat ja muut saavat olla jollain tavalla tarinassa mukana. Ohjaaja johdattelee nuoria kertomuksesta toiseen. Tehtävän tarkoitus on lisätä tietoutta Raamatun sisällöstä.

Kertomuksia:

Luominen 1. Moos. 1- 2: 4

Syntiä lankeemus 1. Moos. 3

Israelilaiset kulkevat Kaislameren poikki 2.Moos. 14: 5- 29

Daavid voittaa Goljatin 1.Sam. 17: 4- 9 ja 17: 42- 49

Salomon tuomio 1.Kun 3: 16- 28

Jeesuksen syntymä Luuk. 2: 1- 20

Jeesus ruokkii viisituhatta miestä Joh. 6: 1- 15
 Aviorikoksen tehnyt nainen Joh. 8: 1- 11
 Saulin kääntyminen Ap.t. 9: 1- 19

Kolme absurdia ja kolme järkevää

Isoskoulutettavat jaetaan pieniin ryhmiin esimerkiksi neljän viiden henkilön ryhmiin. Jokainen ryhmä saa kuusi Raamatun kohtaa, josta heidän tulee valita yksi, josta he tekevät näytelmän. Ohjaaja ei kuitenkaan kerro nuorille, että kolme Raamatun kohtaa on absurdeja, eivätkä sovi mitenkään Raamatturyhmän aiheeksi. Kolme muuta kohtaa sen sijaan sopisivat hyvin Raamattu- ryhmän yhden kerran teemaksi riparilla. Kun työskentely on toteutettu ja näytelmät esitetty, keskustellaan siitä, olivatko aiheet hyviä Raamatturyhmän teemoiksi nuorten mielestä. Sen jälkeen ohjaaja kertoo, mikä tehtävässä oli ideana ja, että tarkoitus oli, että nuoret ymmärtäisivät, ettei ihan mistä tahansa aiheesta voi pitää pienryhmän kanssa raamista.

Absurdit kohdat:

2. Moos. 40: 1- 15 (Pyhäkköteltan pystyttäminen)

Matt. 1:1- 17 (Jeesuksen sukuluettelo)

Ilm. 12: 1-18 (Nainen ja lohikäärme)

Järkevät kohdat:

Luuk. 19: 1- 10 (Jeesus ja Sakkeus)

Matt. 5: 1- 12 (Autuaaksi julistus)

Luuk. 10: 25- 37 (Laupias samarialainen)

Rakkauskirje Jumalalta

Raamattu on ennen kaikkea kirja Jumalan rakkaudesta ihmisiä kohtaan. Jokainen nuori saa yhden Raamatun kohdan, joka kuvastaa Jumalan rakkautta sekä paperin. Tehtävä on piirtää tai maalata paperille, mitä kohdasta tulee mieleen. Kun nuoret ovat aikansa taiteilleet, piirroksot laitetaan lattialle siten, että kaikki voivat katsella toistensa taideteoksia. Sen jälkeen jokainen saa lukea kohtansa muille ja keskustellaan siitä, mitä kohdasta tuli heille mieleen. Tehtävän tarkoitus on osoittaa kuinka suurta ja ihmeellistä Jumalan rakkaus on.

Raamatun kohtia:

Joh. 3:16, Ps.139: 14, Ps.23: 4, Ps.23: 6, Sef. 3: 17, Matt. 5: 44- 45, Room. 8: 38- 39, Fil. 3 6- 7, Ilm. 21: 3-4, 2. Moos 23: 20, Ps. 91: 4, Ps. 91: 11- 12, Saarn. 3: 12- 13, Jes. 54: 10, Matt. 18: 12- 14.

4. HARTAUDET JA HENGELLISYYS

Hengellisyys on tärkeä osa kristityn elämää ja se on läsnä erilaisissa nuoriso- ja varhaisnuorisotyön tapahtumissa. Seurakunnan leireillä eletään yhdessä säännöllistä hartauselämää. Tällä kerralla nuori oppii hartauden pitämisen perusteita. Mitä hartaudessa voi olla ja miten eri tavoin niitä voi toteuttaa. Kerralla on myös tarkoitus pohtia hiljentymisen merkitystä ja sitä, millä keinoilla omaa hengellisyyttä voi arjessaan hoitaa.

Tarina uskon hoitamisesta

Isoskoulutettavat saavat tehtäväkseen kirjoittaa tarinan Markuksesta tai Mariasta ennen hartautta ja uskonelämän ylläpito kertaa. Tarinassa tulee esitellä jompikumpi henkilö, kertoa, mitä hengelliset asiat merkitsevät hänelle ja millä tavoin hän hoitaa hengellistä elämänsä. Koulutuskerran aikana jokainen pääsee lukemaan tarinansa muille ja sen jälkeen keskustellaan yhdessä seuraavista kysymyksistä.

- Miksi omaa uskoaan tulee hoitaa?
- Millä keinoin sitä voi ylläpitää?

Hiljentymisharjoitus

Tehtävässä on tarkoitus harjoitella hiljaa olemista yhdessä. Nuoret saapuvat tilaan, jossa soi rauhallinen musiikki. Ohjaaja ohjeistaa nuorille, että he voivat etsiä itselleen tilasta paikan, jossa pystyvät olemaan rauhassa. Lattialla voi olla esimerkiksi patjoja, jossa nuoret voivat makoilla. Ohjaaja voi musiikin soittamisen lisäksi lukea vaikkapa Raamatusta kertomuksia. Kun harjoitusta on kestänyt noin 10- 15 minuuttia, keskustellaan yhdessä seuraavista kysymyksistä:

- Mihin hiljentymistä tarvitaan omassa elämässä? Entä riparilla?
- Onko vaikeaa hiljentyä ryhmässä? Miksi, miksei?
- Miten hiljentymistä voi harjoitella?

Lattiakuva hartauden aineksista

Ohjaaja ottaa työskentelyä varten mukaan kankaita ja erilaisia esineitä, jotka voisivat kuvata asioita, joita hartaus pitää sisällään. Kaikki nuoret istuvat yhdessä ringissä ja ohjaaja kysyy ensimmäiseksi, millainen väri voisi heidän mielestään kuvastaa hartautta. Kun väri on päätetty, ohjaaja pyytää paria nuorta hakemaan pöydältä sen värisen kankaan ja levittämään sen lattialle. Työskentelyä varten on varattu erillinen pöytä, jossa kankaat ja muut esineet ovat. Sen jälkeen keskustellaan yhdessä siitä, millaisia asioita hartaus voisi pitää sisällään ja millä tavalla voisi kutakin asiaa kuvata. Joka kerta, kun nuoret ovat keksineet yhden asian ja esineen, joka sitä kuvaa, ohjaaja valitsee kaksi nuorta hakemaan pöydältä kyseisen tavaran ja asettamaan sen kankaalle. Tavaraita voivat olla esimerkiksi risti, Raamattu, veisukirja, cd- levy, kynttilä, ikoni tai mitä tahansa, mitä hartaudesta tulee mieleen. Työskentely loppuu, kun kankaalla on kaikki hartauden kannalta oleelliset asiat. Tehtävän tarkoitus on havainnollistaa nuorille, millaisia asioita hartaus voi pitää sisällään.

Hyvän mielen hartaus

Tulevat isokset saavat muistella pienissä ryhmissä hartauksia, joita oli heidän omalla riparillaan tai jollain muulla leirillä. Mikä oli sellainen hartaus, jonka jälkeen tuli hyvä mieli? Millaisen hartauden jälkeen oli hyvä aloittaa päivä tai mennä nukkumaan? Kokemuksien jaon jälkeen nuoret laativat yhdessä ohjeet fläppipaperille hyvän mielen hartauden tekemiseen. Sen jälkeen heidän tehtävänsä on opettaa muulle ryhmälle ohjeensa. Näin nuoret oppivat toisiltaan vinkkejä hartauden tekemiseen.

Rukousvihkojen askartelu

Nuoret saavat askarrella itselleen rukousvihkot. Ohjaaja voi tuoda paikalle rukous-, virsi- ja veisukirjoja, joista nuoret voivat kirjoittaa vihkoon rukouksia, jos eivät niitä itse keksi. Rauhallisen tunnelman luomiseksi taustalla voi soida rauhallista musiikkia. Vihkon voi laittaa Raamatun väliin ja siitä voi olla apua silloin, kun rukoukseen on vaikea löytää sanoja.

Omannäköinen jumalanpalvelus

Isoskoulutettavat osallistuvat messuun tai jumalanpalvelukseen ennen isoskoulutuskertaa. Osallistuminen voi tapahtua vaikka yhdessä sovitusti. Seuraavalla koulutuskerralla keskustellaan messun sisällöstä. Mikä siinä oli hyvää, mikä huonoa? Mitä voisi tehdä toisin? Voiko saarnan toteuttaa muillakin tavoilla, mitä jumalanpalveluksessa nähtiin? Jos saisit itse olla tekemässä messua, millainen se olisi?

Nuoret saavat yhdessä työntekijöiden kanssa suunnitella messua tulevan kesän rippikoululaisille. Vastuita voi jakaa vaikka siten, että jotkut lukevat tekstejä, jotkut tekevät esirukouksen, toiset valmistavat saarnan ym. Tärkeintä on se, että isokset voivat olla mukana toteutuksessa ja näyttää esimerkkiä rippikoululaisille.

5. RYHMÄNOHJAUS JA RYHMÄYTYMINEN

Tällä koulutuskerralla harjoitellaan ryhmänohjaustaitoja ja mietitään, mitkä tekijät vaikuttavat ryhmäytymiseen ja millä tavalla. Tarkoitus on, että nuori ymmärtää ryhmän muodostumisen olevan prosessi, joka on monesta asiasta kiinni ja, jossa hänellä on isosena tärkeä rooli.

Kokemuksia ryhmästä

Jokainen isokoulutettava saa muistella ennen koulutuskertaa omia kokemuksia ryhmässä toimimisesta. Nuoret saavat kertoa koulutuskerralla parhaimman kokemuksensa ryhmästä. Heidän tulee kertoa, mitä varten ryhmä muodostettiin, mikä oli ryhmän tavoite ja mitkä tekijät tekivät ryhmästä hyvän ja toimivan. Kysymykset voidaan kertoa nuorille etukäteen, jotta nuoret voivat miettiä niitä rauhassa. Kaikkien kokemukset käydään läpi ja keskustellaan yhdessä ryhmäytymiseen liittyvistä asioista.

Mielikuvamatka autiolle saarelle

Seuraavassa harjoitteessa isokoulutettavat pääsevät testaamaan ryhmässä toimimistaitoja pienen mielikuvitus matkan avulla. Nuoret jaetaan noin viiden hengen ryhmiin. Ohjaaja kertoo, että seuraavaksi tehdään mielikuvamatka, jonka onnistumiseksi on tärkeää, että jokainen tyhjentää mielensä, kuuntelee ryhmälle annettavia ohjeita ja keskittyy niiden tekemiseen. Tehtävään tarvitaan pussi, joka on täytetty kaikenlaisilla esineillä, esimerkiksi keksipaketilla, Raamatulla, kompassilla, tulitikuilla, taskulampulla, narulla ym. Harjoite alkaa siitä, kun ohjaaja kehottaa nuoria menemään makaamaan lattialle, sulkemaan silmänsä ja rauhoittumaan. Taustalla soi meren ääniä.

Hetken kuluttua, kun kaikki ovat rauhoittuneet, ohjaaja alkaa puhua.

Ohjaaja: ”Kuulet meren kohinan korvissasi ja haistat suolaisen tuoksun. Avaat silmäsi ja huomaat makaavasi meren rannalla. Vähitellen alat ymmärtää, että olet haaksirikkoutunut saarelle, joka vaikuttaa autiolta. Huomaat kuitenkin muutaman ihmisen, jotka olleet kanssasi samalla laivalla. Olette ainoat henkiin jääneet. Rannalla on myös pussi, jossa on

erilaisia tavaroita. Tehtäväsi on nyt kokoontua ryhmäsi kanssa yhteen, tutkia pussin sisältö ja laatia yhdessä ryhmän kanssa säännöt, joita noudattamalla selviätte kaikki hengissä autiolta saarelta.”

Nuoret saavat keskustella keskenään hetken aikaa ja sen jälkeen ohjaaja jatkaa:

”Kun yhteiset säännöt alkavat olla selvillä, huomaatte vakavan ongelman. Mahanne kurisevat nälästä, ja ette edes muista, koska olisitte viimeksi syöneet. Olette kuitenkin autiolla saarella, joten ruokanne teidän on hankittava luonnosta. Tehtävänne on keksiä, millä keinoilla saatte ruokaa. Kalastatteko, metsästättäkö vai etsittekö saarelta hedelmiä ruuaksenne? Voitte käyttää löytämiänne esineitä apuvälineinä.”

Nuoret pohtivat ryhmässä, miten voivat saada ruokaa. Ohjaaja seuraa sivusta, kun nuoret pohtivat ruuan hankkimiskeinoja ja antaa jokaisesta toimivasta ideasta ja toteutuksesta lapun. Lapuissa lukee kala tai peura riippuen siitä, mitä ruuanhankintakeinoja nuoret käyttävät. Hedelmiä nuoret saavat siten, että lähtevät etsimään niitä yhdessä ympäri seurakuntataloa ja löytävät lappuja, joissa lukee hedelmien nimiä. Nuoret voivat myös jakaantua siten, että osa ryhmästä etsii hedelmiä ja toiset metsästävät. Kun ruokaa on ryhmän mielestä tarpeeksi, tehtävä loppuu.

Ohjaaja jatkaa: ” Hiljalleen yö alkaa laskeutua autiosaaren ylle. Ympäriältä alkaa kuulua pelottavia ääniä. Tajuatte, että mikäli vietätte yönne täysin taivasalla, olette helppo uhri saarella eläville villieläimille. Tehtävänne on rakentaa itsellenne suoja yöksi ja pohtia, millä keinoilla pidätte pedot loitolla.”

Nuoret rakentavat yöksi itselleen suojan pöydistä, tuoleista, kankaista, matoista, tyynyistä ym. mitä tilasta löytävät. Tehtävä on suoritettu silloin, kun nuoret keksivät keinon villipetojen karkottamiseen, esimerkiksi sytyttämällä nuotion ja jakamalla kipinävuorot.

Ohjaaja jatkaa:” Aamu valkenee ja lähdette yhdessä tutkimaan saarta tarkemmin. Yhtäkkiä löydätte lauman ihmisiä, vaikka luulitte saaren olleen autio. Teille tulee kuitenkin pahoja aavistuksia, kun näette toisten ihmisten lipovan huuliaan ja tuijottavan teitä silmät loistaen. Nehän ovat kannibaaleja! Teidän on äkkiä keksittävä keino, jolla harhauttaa ja pysäyttää kannibaalit.”

Tehtävä saa jatkoa, kun nuoret ovat onnistuneet karkottamaan kannibaalit kannoiltaan.

Ohjaaja:” Ymmärrätte nyt, ettette voi mitenkään jäädä saarelle, sillä kannibaalit odottavat tilaisuutta päästäkseen syömään teidät. Päättätte ottaa riskin ja lähteä saarelta. Rakentakaa itsellenne lautta saarella olevista tarvikkeista siten, että mahdutte kaikki istumaan siihen.”

Ohjaaja: ”Kun lautta on valmis, hyppäätte sen kyytiin ja lähdette saarelta. Ajelehditte lujassa aallokossa pari päivää, mutta ihmeenkaupalla selviätte. Viimein näette edessänne laivan ja alatte huijota ja huutaa siltä apua. Laivaa huomaa teidät! Te onnistuitte, selvisitte saarelta!

Tehtävän lopuksi keskustellaan yhdessä seuraavista kysymyksistä:

- Miten ryhmänne toimi?
- Mikä ryhmässä toimimisessa oli helppoa, mikä vaikeaa?
- Mikä oli sinun roolisi ryhmässä, kun teitte tehtäviä?

Ohjaaja kertoo, että leireillä ryhmät ovat hyvin erilaisia ja toimivat eri tavoilla. Oli sitten kyse koko leiristä tai pienryhmästä. Ihmisillä on erilaisia rooleja, kun he toimivat ryhmässä. Isosen on tärkeää kannustaa ryhmää ja auttaa selviytymään erilaisista tehtävistä leirin aikana.

Ryhmäytymisen torni

Ohjaaja tuo mukanaan erilaisia tyhjiä purkkeja, pahvi paketteja, vessapaperirullan hylsyjä ja muita materiaaleja, joita voi käyttää rakennuspalikkoina. Tulevien isosten tehtävä on pohtia pienissä ryhmissä tekijöitä, jotka vaikuttavat positiivisesti ryhmäytymiseen. Kun he ovat hetken miettineet tekijöitä, heidän tehtävänsä on hakea yhtä monta ”palikkaa” kuin on asioitakin, joita he ovat keksineet. Heidän tehtävänsä on kirjoittaa palikoiden kylkeen tussilla asiat, jotka heidän mielestään vaikuttavat positiivisesti ryhmäytymiseen ja muodostaa niistä teipin ja liiman avulla torni. Palikat tulee valita siten, että erityisen tärkeä asia ryhmäytymisen kannalta on suuri palikka ja vähemmän tärkeä on vähän pienempi. Lopuksi tornit käydään yhdessä läpi ja keskustellaan niiden sisällöstä.

Ryhmäytymisen saloja

Isoskoulutettavat jaetaan viiteen eri ryhmään. Jokainen ryhmä saa yhden tapauskertomuksen, jossa kerrotaan rippikoululaisen taustoista ennen leirille lähtöä. Ryhmien tulee pohtia, mitkä tekijät vaikuttavat rippileirillä viihtymiseen ja ryhmäytymiseen positiivisesti ja mitkä negatiivisesti. Tehtävän tarkoitus ei ole luokitella rippikoululaisia erilaisiin ryhmiin, vaan auttaa isosia ymmärtämään ryhmäytymisen taustalla olevia tekijöitä. Päätelmät käydään yhdessä läpi ja sen jälkeen vastataan vielä seuraaviin kysymyksiin siten, että jokainen ryhmä miettii kysymyksiä oman henkilönsä kannalta.

- Miten leiriläisen lähtötilanne voi näkyä leirillä?
- Mitä voit isosena tehdä, jotta hän kokisi olevansa tärkeä osa ryhmää?

1. Timo on lähdössä ensi kesänä riparille. Samalle leirille hänen kanssaan tulee kolme hänen parasta ystäväänsä. Kaverukset ovat pelanneet samassa jalkapallo joukkueessa jo monta vuotta, ja pojista on mukavaa, ettei leirille tarvitse lähteä täysin ventovieraiden ihmisten kanssa. Timon tunnelmat leirille lähdöstä ovat ristiriitaiset, sillä hän joutuu olemaan harjoituksista pois ja tärkeä peli on tulossa. Valmentajakaan ei katso kovin hyvällä poissaoloa ja ihmettelee, miksi joku tuhlaa aikaansa sellaiseen turhanpäiväiseen hömppään.

2. Kaisa odottaa innolla riparille pääsyä. Hän on juuri muuttanut paikkakunnalle, eikä sen vuoksi tunne ketään tulevalta leiriltä. Kaisa on kuitenkin aina ollut sosiaalinen ja kiinnostunut muista ihmisistä ja hän uskoo, että tutustuu helposti uusiin ihmisiin leirin aikana. Hänellä on aikaisempia kokemuksia uusista ryhmistä ja aina hän on onnistunut pääsemään mukaan porukkaan.

3. Jami on hiljainen poika ja koulussa häntä kiusataan. Hän jännittää riparille lähtöä, sillä hän on vahingossa päätnyt samalle leirille parin kiusaajansa kanssa. Jamin veli on kuitenkin käynyt rippikoulun pari vuotta sitten ja kertonut tälle hyvistä kokemuksistaan. Jamia kiinnostaa myös hengelliset asiat ja hän toivoo pääsevänsä keskustelemaan kristinuskon asioista syvällisemmin leirin aikana.

4. Krista ei ole kovinkaan kiinnostunut tulevasta rippileiristä. Häntä kiehtoo siinä vain juhlista saadut rahat. Krista aikoo viettää riparilla aikaa juoruamalla tyttökavereidensa kanssa. Krista kuitenkin toivoo, että leirillä olisi hyvännäköisiä isosia. Aikaisempi kokemus ryhmäytymisestä on ollut se, kun hän on harrastanut tanssia. Sekin kuitenkin päättyi siihen, että hän ei jaksanut käydä harjoituksissa ja häntä ei voitu ottaa mukaan esitykseen. Hänellä on kuitenkin pari parasta ystävää, jotka ovat lähdössä samalle leirille.

ja 5. Eero ei kuulu kirkkoon, mutta on ystävänsä kannustamana päättänyt osallistua riparille. Vanhemmat suhtautuvat asiaan myönteisesti, sillä he ajattelevat, että Eerolla on oikeus tutustua erilaisiin uskontoihin ja vaikkapa liittyä halutessaan kirkkoon. Eeroa mietityttää kovasti se, että ovatko riparin opetukset kovin mustavalkoisia ja vanhanaikaisia. Häntä myös jännittää se, miten häneen suhtaudutaan kirkkoon kuulumattomana.

Ryhmänohjaajan kymmenen käskyä

Isokset saavat pienissä ryhmissä pohtia, mitkä ovat tärkeimpiä asioita ryhmää ohjatessa. Millainen on hyvä ryhmänohjaaja? Sen jälkeen heidän tulee keksiä kymmenen käskyä ryhmänohjaajalle, joita hänen tulee noudattaa, jotta ryhmästä tulisi toimiva ja ryhmäläisten kesken vallitsisi hyvä ilmapiiri. Kun käskyt ovat valmiit, jokainen ryhmä saa opettaa ne muille koulutettaville. Käskyjen toimivuudesta keskustellaan yhdessä.

Leikitään pienryhmää

Nuoret jaetaan viiden hengen ryhmiin. Ryhmä leikkii olevansa riparin pienryhmä siten, että jokaiselle jaetaan rooli, joka vaikuttaa heidän toimintaansa ryhmässä. Yksi ryhmäläinen toimii ryhmänohjaajana ja hänen tehtävänsä on huolehtia siitä, että kaikki pääsevät tasa-arvoisesti osallistumaan tehtäväntekoon. Tehtävän jälkeen käydään yhdessä läpi ryhmien toimintaa ja keskustellaan tehtävän haasteista.

Ryhmän tehtävä on lukea Luukkaan evankeliumista jouluevankeliumi ja vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Keitä henkilöitä tekstissä esiintyy?
- Mitä erityistä tapahtumissa oli?

- Kuvitellaan, että joulun tapahtumat tapahtuisivat nykyajassa. Keitä henkilöt olisivat? Minne Joosef ja Maria olisivat lähteneet? Missä Jeesus olisi syntynyt?

Tämän jälkeen ryhmien tehtävä on tehdä facebook- profiili jollekin jouluevankeliumin henkilölle. Profiilissa tulee olla nimi, profiilikuva, tykkäyksen kohteita ja tilapäivityksiä.

Ryhmäläisten roolit:

1. Olet isonen ja tehtäväsi on ohjata ryhmää tehtävän teossa
2. Olet leiriläinen, joka on innokas. Sinulla on koko ajan sanottavaa kaikkeen, etkä anna toisille helposti puheenvuoroa.
3. Olet leiriläinen, joka puhuu koko ajan aiheen vierestä. Heität omasta mielestäsi hauskoja vitsejä, jotka eivät kuitenkaan sovi tilanteeseen.
4. Olet leiriläinen, joka on ujo. Vastaat kaikkiin kysymyksiin ”en mä tiedä”, mutta innostut kun pääset piirtämään.
5. Olet leiriläinen, joka puhuu ilkeästi muille. Pidät muiden juttuja tyhminä ja ylipäänsä koko tehtävää tyhminä.

6. ILTAOHJELMA JA LUOVUUS

Isosella on keskeinen rooli viihtyvyyden ja luottavaisen ilmapiirin luomisessa. Isosen tehtäviin kuuluu yhteisen iltahjelman valmistaminen. Kerralla opetellaan sen tekemistä ja asioita, joita tulee valmistellessa ottaa huomioon. Tarkoitus on myös kannustaa nuoria luovuuteen ja siihen, että he kokeilisivat rohkeasti uusia ideoita ja heittäytyisivät täysillä leikkeihin ja muihin ohjelmiin.

Pohdintaa itselle hauskoista asioista

Nuoret saavat tätä koulutuskertaa varten miettiä viisi asiaa, jotka saavat heidät nauramaan tai hyvälle tuulelle. Koulutuskerran alussa nuoret jakautuvat pieniin ryhmiin ja heidän tehtävänsä on miettiä pohdintojensa perusteella yhdessä kymmenen naurattavinta asiaa. Kun jokaisella ryhmällä on kymmenen asiaa, käydään listat yhdessä läpi, alla olevien kysymysten avulla. Tehtävän tarkoitus on saada nuoret ajattelemaan, millaisia asioita hyvä iltahjelma voisi sisältää.

Kysymykset:

- Millä perusteella valitsitte juuri nämä asiat?
- Voisiko listallanne olevat asiat olla muidenkin mielestä hauskoja?
- Miten mainitsemanne asiat voisivat näkyä iltahjelmassa?

Väitteitä iltahjelmasta

Tehtävässä haastetaan keskustelemaan iltahjelmaan liittyvistä käsityksistä. Kuvitellaan, että huoneessa kulkee jana, jonka toinen pää on ei ja toinen kyllä. Huoneen puoliväli tarkoittaa sitä, ettei osaa sanoa. Janalle voi asettua myös siten, ettei ole ihan kummassakaan seinässä kiinni, vaan nuori voi olla myös vähän jotain mieltä. Ohjaaja sanoo isokoulutettaville väitteitä iltahjelmaan liittyen ja isosten tulee asettua janalle mielipiteensä mukaan. Sitten ohjaaja kyselee nuorilta, miksi ovat valinneet juuri sen paikan ja näin käydään keskustelua eri näkökulmien välillä.

Väitteitä:

- Iltaohjelma on isosten show
- Parhaimmat sketsit on hyvä vetää heti ensimmäisten leiripäivien aikana
- Uusia leikkejä ja sketsejä ei tarvitse keksiä, vanhat toimivat tarpeeksi hyvin
- Toimivan iltaohjelman runko on aina laulu-leikki-sketsi-laulu-leikki-sketsi
- Viimeisen iltaohjelman on oltava leirin paras
- Hyvä iltaohjelma on sellainen, joka etenee jouhevasti
- Iltaohjelman suunnittelu on isosten tärkein tehtävä
- Sketseissä ja leikeissä ei saa pilalla kenenkään kustannuksella
- Ensimmäisissä iltaohjelmissa on hyvä leikkiä paljon tutustumisleikkejä
- Jokaisen isosen on pakko näytellä iltaohjelmissa

Leikin ohjeistus assosiaatio

Nuoret saavat ryhmissä kirjoittaa ensin keskelle paperia sanan leikin ohjeistus. Sen jälkeen heidän tehtävänsä on kirjoittaa paperille niin paljon asioita kuin sanasta tulee mieleen muutaman minuutin ajan. Sitten, kun ryhmät ovat valmiita, he saavat kertoa, mitä kirjoittivat paperille ja muut voivat kysyä ja kommentoida vastauksia. Tehtävän yhteydessä on tarkoitus käsitellä nuorten kanssa se, miten leikki tulisi ohjeistaa ja, mitä siinä tulisi ottaa huomioon.

Leikki tyhjästä

Vaikka hyviä leikkejä ja sketsejä on jo olemassa, on tärkeää kannustaa tulevia isosia myös luomaan jotain aivan uutta. Isosille annetaan tehtäväksi suunnitella leikki, jossa keskeisessä asemassa on tavara, jonka ohjaaja jakaa kullekin ryhmälle. Tavara voi olla esimerkiksi sateenvarjo, kahvikuppi, pehmolelu, takki, kävelykeppi, koiran purulelu, vessapaperirulla tai ihan mikä tahansa tavara maan ja taivaan väliltä. Lopuksi ryhmät pääsevät ohjeistamaan muille leikkinsä ja niitä voidaan myös yhdessä kokeilla.

Heittäytymisen tulikoe

Tämä harjoite on improvisaatiota, eli näyttelemistä ilman käsikirjoitusta. Kohtauksen etenemistä määrittävät siis näyttelijät ja yleisö. Jokainen nuori saa kirjoittaa lapulle yhden vuorosanan ja laput kerätään yhteen kulhoon. Sen jälkeen otetaan kaksi vapaaehtoista ja heille annetaan joku paikka, mistä kohtaaminen alkaa. Henkilöt alkavat näytellä ja ottavat sitä mukaa lappuja kulhosta, kun haluavat. Vuorosana tulee lukea ääneen ja jatkaa kohtausta siten, että se otetaan huomioon. Harjoitteen ohjaaja antaa merkin, milloin kohtauksen tulee päättyä ja näyttelijöiden tulee poistua näyttämöltä jonkin syyn turvin. Sen jälkeen otetaan uusia pareja ja käytetyt laput voidaan sekoittaa käyttämättömien joukkoon. Harjoitteen tarkoitus on harjoitella heittäytymistä hausalla tavalla.

Sketsien vetäminen erilaisin tavoin

Jokainen pienryhmä saa harjoitella ja esittää yhden sketsin. Ryhmille jaetaan tyyliä, joilla heidän pitää kyseinen sketsi esittää. Ryhmät esittävät valitsemansa sketsin vuorotellen siten, että jokaisen sketsin jälkeen keskustellaan siitä, mikä sketsissä oli vikana, ja miten sitä voisi parantaa. Näin isoset oppivat välttämään tyypillisiä virheitä, joita voi sattua sketsejä näytellessä.

Tyylit:

- Vaisu (puhutaan hiljaa, ei uskalleta ottaa kontaktia yleisöön)
- Kaoottinen (koko sketsi on yhtä sähellystä ja siitä katoaa pointti)
- Tylsistynyt (Kukaan ei ole innostunut sketsin esittämisestä)
- Kiireinen (esiintyjät esittävät koko sketsin niin vauhdilla ettei yleisö ehdi tajuta sitä)
- Virheetön (Sketsi on viimeisen päälle hiottu, mutta jos joku tekee virheen, muut esiintyjät alkavat huudella ettei se noin mennyt)
- Huoleton (esiintyjät eivät ole harjoitelleet, eivätkä muista vuorosanoja)

7. DIAKONIA JA LÄHETYSTYÖ

Diakonia ja lähetystyö eivät ole ainoastaan toimintoja, jotka kuuluvat kirkon työntekijöille, vaan jokaisella on mahdollisuus toimia arjessaan lähimmäisen rakkauden välittäjänä. Tarkoitus on tarkastella teemaa nuorten näkökulmasta ja kannustaa heitä hyvän tekemiseen. Nuoret saavat itse pohtia maailman epäkohtia ja miettiä keinoja niiden korjaamiseen.

Arjen diakoniaa

Tehtävä toimii ennakkotehtävänä. Jokainen isoskoulutettava saa ruudukon, johon he voivat merkitä rastin ennen seuraavaa isoskoulutuskertaa sitä mukaa, kun suorittavat tehtäviä. Ohjaaja voi yllättää nuoret tarjoamalla koulutuskerralla vaikkapa karkkia niille, jotka ovat saaneet edes yhden tehtävän suoritettua. Koulutuskerran aluksi keskustellaan tehtävästä.

1. Oliko ruudukon täyttäminen helppoa vai haastavaa?
2. Mikä oli helpointa, mikä vaikeinta?
3. Diakoniatyön tekeminen ei vaadi sitä, että olisi diakoni tai joku muu kirkon työntekijä. Meistä jokainen voi sitä tehdä omassa arjessaan. Miltä ajatus kuulostaa?
4. Voisiko ruudukon ohjeet ottaa osaksi arkea?

Avaa ovi vastaan tulijalle	Auta vanhempiasi kotitöissä	Lahjoita kolikko lipaskeräykseen	Käy vierailemassa isovanhempien luona
Mene juttelemaan yksin olevalle ihmiselle	Kehu ystävääsi	Hymyile vieraille ihmiselle	Osallistu vapaaehtoistoimintaan
Ilahduta sairautaan olevaa ystävää	Puolusta kiusattua koulussa	Rukoile muiden ihmisten puolesta	Auta sisarustasi kotiläksyissä
Tue lähimmäistäsi vaikeassa elämäntilanteessa	Neuvo ystävääsi, joka tekee tyhmyyksiä	Tee sovinto riidan jälkeen	Kannusta osallistumaan seurakunnan toimintaan

Pohdintaa välttämättömistä asioista

Nuoret saavat pohtia ensin yksikseen viisi sellaista asiaa, joita ilman eivät voisi elää. Asiat voivat olla konkreettisia tai abstrakteja. Kun jokainen on keksinyt viisi asiaa, niin keräännytään pieniin ryhmiin. Ryhmissä keskustellaan asioista, joita kukin on valinnut. Seuraava tehtävä on päättää yhdessä ryhmässä yksilöiden pohdintojen perusteella kymmenen asiaa, jotka ovat elämälle välttämättömiä ja kirjoittaa ne ylös. Sen jälkeen ohjaaja kokoaa taululle niitä asioita, joita nuoret ovat päättäneet siten, että jokainen ryhmä sanoo vuoron perään yhden asian omalta listaltaan. Ohjaaja voi asioita kysellessään tiedustella nuorilta, miksi ovat juuri nämä asiat valinneet listalleen. Kun kaikki nuorten listaamat asiat ovat taululla, keskustellaan seuraavista kysymyksistä. Kysymyksen jälkeen voidaan kertoa diakonia- ja lähetystyöstä kirkossa.

- Miksi taululla olevat asiat ovat tärkeitä ihmiselle?
- Voisiko ihminen elää ilman jotain taululla olevaa asiaa?
- Onko kaikilla Suomessa asuvilla taululla mainitut asiat?
- Entä muualla maailmassa asuvilla?
- Mitä minä voisin tehdä, jotta muilla olisi taululla olevia asioita elämässään?

- Miten kirkko auttaa ihmisiä, joilla ei ole elämisen kannalta välttämättömiä asioita?

Kuva hyvän tekijästä

Ryhmien tehtävä on pohtia, miltä hyvää tekevä henkilö voisi näyttää. Sen jälkeen henkilö piirretään paperille ja hänen ympärilleen kirjoitetaan asioita tai ominaisuuksia, joita hyvää tekevällä ihmisellä on. Näitä asioita voivat olla esimerkiksi kiireettömyys, positiivinen asenne tai leveä hymy. Sen jälkeen ryhmät saavat pohtia löytyykö heistä itsestään samoja ominaisuuksia kuin piirtämällään hyvän tekijällä. Kun tuotokset käydään yhdessä läpi, voidaan keskustella siitä, mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia henkilöillä on. Tehtävän tarkoitus on opettaa, että jokaisesta löytyy aineksia hyvän tekemiseen ja rohkaista toteuttamaan diakoniaa omassa elämässään.

Lähetystyön etsimistä ja tutkimista

Isoskoulutettavat saavat pienryhmiin kukin yhden maan, jossa tehdään lähetystyötä. Ryhmien tehtävä on etsiä tietoa netistä tai kertoa omasta kokemuksesta, millaista lähetystyötä kussakin maassa tehdään. Joku ryhmä voi myös perehtyä seurakunnan omaan lähetystyönkohteeseen, mikäli sellainen on. Ryhmät kokoavat löytämänsä asiat, vaikkapa fläppipaperille, ja esittävät löytämänsä asiat muulle ryhmälle. Lähetystyön lisäksi maasta voi kertoa myös joitain faktoja, esimerkiksi missä se sijaitsee, mitä kieltä siellä puhutaan, paljon on väkiluku ym. Työskentelyyn voi käyttää aikaa 15- 20 minuuttia.

Lähetysjärjestöjä ja muita tehtävään liittyviä toimijoita Suomessa:

Suomen lähetysseura

Fida

Lähetisyhdistys Kylväjä

Piplia seura

Kirkon Ulkomaanapu

Esimerkkejä maista, joissa tehdään lähetystyötä:

Botswana

Kolumbia

Viro

Israel

Namibia

Tansania

Kiina

Taiwan

Nepal

Papua- Uusi Guinea

Venäjä

Venezuela

Tarinoita lähetystyöstä

Jokaiselle ryhmälle annetaan lappu, jossa kerrotaan kuvaus kehitysmaassa asuvasta nuoresta. Ryhmän tehtävä on suunnitella ja näytellä tarina, jossa henkilö saa apua ongelmaansa lähetystyöltä. Tehtävä voidaan tehdä myös keskustellen siten, että jokainen ryhmä keskustelee omasta tapauksestaan ja kertoo pohdintansa muille.

1. Adilah on Namibialainen tyttö, jonka perhe elää äärimmäisessä köyhyydessä. Perheellä ei ole varaa uusiin siemeniin, joiden avulla he viljelisivät maata ja saisivat elantoa perheelle. Adilahilla ei ole myöskään mahdollisuutta käydä koulua, sillä koulumaksut ovat liian suuria.
2. Chilai on Thaimaalainen tyttö, joka joutuu elättämään itsensä prostituutiolla. Tyttö on tietämättään hiv- positiivinen, eikä saa lääkitystä sairauteensa.
3. Bishar on poika, joka asuu Nepalissa. Vuonna 2015 tapahtui maanjäristys, joka vei Bisharilta kodin ja perheen. Nyt hän on aivan yksin.
4. Nuru on kehitysvammainen poika, joka asuu pienessä kylässä Tansaniassa. Nurun vammaisuuden ajatellaan johtuvan perheen tekemistä synneistä ja sen vuoksi Nurua hävetään ja piilotellaan. Nurua ei päästetä myöskään kouluun.
5. Yuma on Intialainen poika, joka on pienestä asti ollut sokea. Yuma viettää päivänsä kerjäämällä rahaa perheelleen, koska ajatellaan, ettei hän pysty muuhun.
6. Diego elää Rio de Janeirossa, Brasiliassa. Diego asuu slummialueella, hän ryöstää ihmisiä saadakseen rahaa huumeisiin. Lisäksi hän on riitautunut rikollisjengien kanssa ja pelkää alati henkensä puolesta.

Tehdään yhdessä hyvää!

Isoskoulutettavat saavat suunnitella yhdessä tempausta, jossa tehdään jotain hyvää lähimmäisen hyväksi. Tempauksia voivat olla esimerkiksi laulukeikka vanhainkotiin tai vankilaan, yhteisvastuukeräykseen osallistuminen, kirpputorin järjestäminen lähetystyön hyväksi, lasten tapahtuman järjestäminen ym. Tärkeintä on, että tapahtuma saa alkunsa nuorten ideoista ja heidän toiveitansa kuunnellaan. Tempaus voidaan toteuttaa esimerkiksi jollain isoskoulutuskerralla.

8. IHMISSUHTEET NUOREN ELÄMÄSSÄ

Ihmissuhteet ovat tärkeä osa elämää. Nuori elää murrosvaiheessa, jossa ystävyssuhteet vahvistuvat ja hän alkaa irtautua pikku hiljaa perheestään kohti aikuisuutta. Tällä koulutuskerralla tarjotaan nuorelle mahdollisuus keskustella turvallisen aikuisen ja muiden ikätovereiden kanssa ihmissuhteista ja niissä elämistä. Kerralla voidaan puhua ystävistä, perheenjäsenistä tai seurustelukumppaneista.

Perheenjäsen kirkkoon!

Isoskoulutettavat saavat tehtäväkseen tutustuttaa jonkun perheenjäsenensä seurakunnan toimintaan. Perheenjäsen voi olla äiti, isä, sisko, veli, täti, setä, mummo, vaari tai joku, jonka nuori mieltää perheenjäsenekseen. Kun he ovat valinneet, kenet haluavat tutustuttaa seurakuntaan, nuori ja perheenjäsen voivat yhdessä tutkia vaikkapa seurakunnan nettisivuilta, mikä tapahtuma tai toiminta olisi kummallekin mieleen. Sen jälkeen he osallistuvat valitsemaansa tapahtumaan, joka voi olla esimerkiksi messu, Raamattupiiri, konsertti, kokkikerho, liikuntaryhmä tai ihan mikä tahansa seurakunnan järjestämä toiminta. Nuoret pääsevät jakamaan kokemuksiaan käynneistä seuraavan isoskoulutuskerran aikana.

Vahvuudet ja kehityshaasteet ihmissuhteissa

Jokainen nuori saa tehtäväkseen pohtia itsekseen viisi vahvuutta, joita hänellä on ihmissuhteisiin liittyen. Sen lisäksi nuoret saavat pohtia viisi asiaa, joissa haluaisivat kehittyä ihmissuhteisiin liittyen. Kun jokainen on saanut miettiä rauhassa ja keksiä viisi asiaa kustakin aiheesta, tehtävä puretaan siten, että nuoret jaetaan pieniin ryhmiin keskustelemaan pohdinnoistaan. Lopuksi jokainen ryhmä saa kertoa toisilleen tiivistelmän siitä, mitä olivat aiheesta keskustelleet.

Gallup ihmissuhdeasioista

Ohjaaja levittää huoneen seinälle väittämiä, jotka liittyvät ihmissuhteisiin. Nuorten tehtävä on kiertää jokainen väittämä ja vastata niihin kyllä, ei tai jotain siltä väliltä sekä perustella vastauksensa. Väitteitä voi kirjoittaa esimerkiksi fläppi- paperille, niin nuorilla on tarpeeksi tilaa vastata. Kun nuoret ovat valmiina, ohjaaja käy kunkin fläpin läpi siten, että laskee kuinka moni on vastannut kyllä, ei tai siltä väliltä. Hän myös lukee muutaman perustelun ja nuoret voivat halutessaan vielä kommentoida. Ohjaaja voi myös itse kommentoida väittämiin ja näin opastaa nuoria.

Mahdollisia väittämiä:

1. Riitely kuuluu ihmissuhteisiin.
2. On epäkohteliasta näprätä puhelinta muiden ihmisten seurassa.
3. Saan jakaa omia ja kaverin asioita sosiaalisessa mediassa.
4. Vanhemmat ovat aina oikeassa.
5. Seurustelukumppanin voi jättää sosiaalisessa mediassa (whatsapp, facebook ym.)
6. Hyvä ystävä jaksaa aina kuunnella ystävänsä murheita.
7. Seurustelusuhde menee kavereiden edelle.
8. On tärkeää viettää aikaa perheen kanssa.
9. Ystävystymiseen vaikuttaa kaverin suosio koulussa.
10. Läheisten mielipiteet tulee ottaa huomioon tulevaisuuteni suunnittelussa.

Runo kiusaamisesta

Kiusaaminen on vakava asia, sillä se murentaa itsetuntoa. Ohjaaja laittaa runon näkyville siten, että jokainen pystyy lukemaan sen itsekseen. Runo luetaan kaikessa rauhassa ja aikaa annetaan riittävästi myös siihen, että jokainen voi hetken miettiä, mistä siinä puhutaan.

Aamulla hän lähtee
luo synkän katseen tiehen.
Toive, ettei perille pääse
valtaa särkyneen mielen.

Päivällä hän yrittää
sulautua tiiliseinään.
”Näkymättömäksi jos minut värittää
silloin en häiritse ketään.”

”Miksi perääni huudellaan?”
Hän miettii ymmärtämättä.
Häntä julmasti kohdellaan
aikuisten tietämättä.

Illalla viestejä whatsappiin
ropisee täynnä ivaa.
Tuijottaa synkkänä teekuppiin
mikään ei ole enää kivaa.

Vihdoin sydämessään

tyynty pelko, uneen vie.
 Vaan huomenna edessään
 sama synkkä tie.

© Fanni Nääppä

Lukemisen jälkeen keskustellaan seuraavista kysymyksistä. Isokset voi tarvittaessa jakaa ensin pieniin ryhmiin keskustelemaan ja sen jälkeen keskustella koko ryhmän kanssa runon herättämistä ajatuksista.

1. Millaisia tunteita runo herätti sinussa?
2. Oletko koskaan joutunut kiusatuksi? (Tähän kysymykseen ei ole pakko vastata)
3. Tapaatko arjessasi ihmisiä, jotka ovat kiusattuja?
4. Miksi kiusaamista tapahtuu?
5. Mitä kiusaamisesta seuraa?
6. Missä mielestäsi kulkee kiusaamisen raja? Mikä on kiusaamista ja mikä ei?
7. Millä eri tavoilla kiusaamista ilmenee?
8. Miten voisit omalla toiminnallasi estää kiusaamista?
9. Kiusaamista voi tapahtua myös leireillä. Miten sinä voit isosena toimia kiusaamisen estämiseksi leirillä?

Ihmissuhteesta kertova laulu

Nuoret saavat miettiä pienissä ryhmissä jonkun laulun, joka liittyy heidän mielestään jotenkin ihmissuhteisiin. Kun he ovat valinneet laulun, heidän tulee vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi valitsitte juuri tämän laulun?
- Millaisesta ihmissuhteesta laulu kertoo?
- Millainen tunnelma laulussa on?
- Mitä laulu opettaa toisten/toisen kanssa elämisestä?

Tehtävä puretaan siten, että jokainen ryhmä soittaa ainakin vähän matkaa valitsemastaan kappaleesta ja sen jälkeen kertoo muille kappaleesta heränneistä ajatuksista jo vastattujen kysymysten avulla. Muut voivat osallistua keskusteluun, mikäli heillä herää ajatuksia toisen ryhmän valitsemaan kappaleeseen liittyen, jonka he haluavat jakaa.

Läheiseni - helminauha

Isoskoulutettavat saavat hetken miettiä, ketkä ovat heille tärkeitä ja rakkaita ihmisiä. Taustalla soi rauhallinen musiikki ja jokainen tekee heistä listan paperille. Kun listat alkavat olla valmiita, isoskoulutettavat saavat tehdä korun helmistä, jossa on niin paljon helmiä, kun on listalla läheisiä ihmisiä. Nuoret saavat valita helmet kulhosta, jossa on paljon erinäköisiä helmiä. Kunkin helmen on tarkoitus kuvastaa jotain läheistä ihmistä, ja sen takia niitä tulisi olla erilaisia. Ohjaaja voi kertoa nuorille, että helminauhan voi ottaa sormien väliin, vaikka kun rukoillessaan. Näin rakkaiden ihmisten puolesta tulee rukoiltua.

9. JEEBUS

Jeesus on henkilö, joka on koko kristinuskon lähtökohta. Isoskoulutus on myös kaste-opetusta, jossa Jeesuksen opetukset ja elämä tulisi olla keskeisessä roolissa. Rippikoulukin perustuu Jeesuksen elämään ja sen tähden on hyvä palauttaa isosten mieliin hänen toimintansa ja pohtia häntä syvemmin. Kerralla pohditaan, millainen Jeesus on, muistellaan hänen elämäänsä ja puhutaan siitä, mitä hän opetti seuraajilleen.

Korttipeli Jeesuksen elämästä

Tehtävä voi toimia esimerkiksi kertauksena koulutuskerran alussa. Isot jaetaan pieniin ryhmiin ja kukin saa eteensä nipun kortteja. Kortit sisältävät erilaisia tehtäviä Jeesuksen elämään liittyen. Jokainen ottaa vuorollaan yhden kortin ja lukee sen ensin itsekseen ja sitten muulle ryhmälle, mikäli kysymyksessä on ryhmätehtävä. Pelin ideana on toteuttaa tehtäviä ja kisailla muita vastaan. Kortin saa se, joka suorittaa kortissa mainitun tehtävän onnistuneesti ja se, jolla on lopussa eniten kortteja, voittaa koko pelin.

Pelikortit:

Selitä sana fariseus. Se, joka arvaa oikean sanan saa kortin.

Selitä sana evankeliumi. Se, joka arvaa oikean sanan saa kortin.

Selitä sana Messias. Se, joka arvaa oikean sanan saa kortin.

Esitä pantomiimina enkeliä. Oikein arvannut saa kortin. Voit antaa vihjeen, että esität henkilöä, joka liittyy Jeesuksen elämään.

Esitä pantomiimina Jeesuksen äitiä. Oikein arvannut saa kortin. Voit antaa vihjeen, että esität henkilöä, joka liittyy Jeesuksen elämään.

Muistelkaa Jeesuksen opetuslasten nimiä. Se, joka muistaa niitä eniten, saa pisteen.

Jeesus oli autiomaassa 40 päivää, missä paholainen koetteli häntä ja yritti saada tätä lankeamaan syntiin. Seiskää jokainen yhdellä jalalla. Se, joka kestää pisimpään, saa kortin.

Kauheaa, Jeesus parantaa ihmisiä sapattina! Esitätkää fariseuksia ja tuijottakaa toisianne vihaisesti. Se, joka nauraa viimeisenä, saa kortin.

Muistelkaa Jeesuksen tekemiä ihmetekoja. Se, joka keksii niitä eniten, saa kortin.

Jeesus opetti, etteivät ihmiset saa koota aarteita maanpäälle, vaan taivaaseen. Mammonan palvominen ei vie ketään lähemmäs Jumalaa. Tyhjentäkää taskunne pöydälle. Se, jolla on vähiten aarteita taskussa, saa kortin.

Etsikää Raamatusta lähetyskäsky. Se, joka löytää sen ensimmäisenä, saa kortin.

Jeesus opetti opetuslapsilleen Isä meidän – rukouksen, jota käytämme tänäkin päivänä. Alkaa lausua rukousta yhteen ääneen. Se, joka saa sen loppuun nopeinten saa kortin.

Jeesus kierteli ympäriinsä opettamassa ihmisiä Jumalan valtakunnasta. Jokainen teistä saa opettaa vuoron perään jonkin viisaan neuvon muulle ryhmälle. Se, jonka neuvo on hyödyllisin ja viisain, saa kortin.

Jeesus opetti ja puhui itsestään usein vertauksin. Etsikää evankeliumeista tai muistelkaa viisi nimitystä, joilla Jeesus kutsui itseään. Nopeinten löytänyt tai keksinyt saa kortin.

Jeesus sanoi olevansa hyvä paimen, jonka ääntä lampaat kuuntelevat. Matkikaa vuoron perään lampaita naama vakavana. Se, joka nauraa viimeisenä, saa kortin.

Jeesus opetti, ettei sen, joka juo hänen antamaansa vettä, tarvitse olla koskaan janoissaan. Jeesuksen antamasta vedestä kumpuaa ikuisen elämän lähde. Hae oikealla puolella istuvalle vettä, niin saat kortin.

Olet rampa ja Jeesus tulee luoksesi ja sanoo, että uskosi on pelastanut sinut. Sen jälkeen pystyt taas kävelemään. Jumalan armosta saat myös tämän kortin.

Jeesus sanoi: ”Mutta monet ensimmäiset tulevat olemaan viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä.” Antakaa kukin yksi kortti pelaajalle, jolla on vähiten kortteja.

Jeesus joutui jatkuvasti perustelemaan sanomisiinsa fariseuksille. Perustelkaa kukin vuorollanne väite, että Jeesus on Jumalan poika. Se, joka perustelee parhaiten, saa kortin.

Esitä Jeesusta viihäisenä temppelissä. Jos saat muut säikähtämään, saat kortin.

Muistelkaa Jeesuksen vertauksia. Se, joka muistaa niitä eniten saa kortin.

Jeesus ei tuominnut aviorikoksesta tuomittua naista kivitykseen. Hän totesi naista syyttävälle ihmisille, että se, joka on synnitön, heittäköön ensimmäisen kiven. Kaikki ihmiset katosivat paikalta. Ottakaa ulkona kivenheitto kilpailu. Se, joka heittää pisimmälle, saa kortin.

Selitä sana pääsiäinen. Oikein arvannut saa kortin.

Jeesus opetti: "Rakasta lähimmäistäsi, kuin itseäsi." Tee jokin hyvä teko lähistöllä olevalle lähimmäiselle, niin saat kortin.

Jeesus opetti näin: "Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille." Tee pelika-verillesi jotain, mitä toivoisit sinulle itsellesi tehtävän. Sitten saat kortin.

Esitä pantomiimina Jeesuksen opetuslasta, Juudasta. Oikein arvannut saa kortin. Voit antaa vihjeen, että esittämäsi henkilö liittyy Jeesuksen elämään.

Pitkänä perjantaina Jeesus sovitti ihmisten synnit kuoleamalla ristillä. Piirrä paperille risti ja pitäkää sen jälkeen minuutin kestävä hiljainen hetki. Kortin saat ristin piirtämisestä hiljaisuuden päätteeksi.

Jeesus on noussut kuolleista! Esittäkää vuoron perään tuuletus Jeesuksen ylösnousemuksen kunniaksi. Parhaimman tuuletuksen tekijä saa kortin.

Se, joka löytää nopeinten Raamatusta kohdan Sak. 9: 9 ja ehtii lukea sen muulle ryhmälle, saa kortin. Kohta on Vanhan Testamentin ennustus Jeesuksen saapumisesta.

Esitä Jeesusta, joka ratsastaa aasilla Jerusalemiin. Jos muut ryhmäläisesi pitävät esitystäsi vakuuttavana, saat kortin.

Lauluja Jeesuksesta

Jokainen pienryhmä saa yhden laulun Nuoren seurakunnan veisukirjasta, joka kertoo Jeesuksesta. Jos seurakunnalla ei ole NSV:tä, myös virsikirja tai joku muu laulukirja käy. Ryhmien tehtävä on tutkia, mitä laulussa sanotaan Jeesuksesta. Kun ryhmät ovat saaneet keskustella aikansa lauluista, tehtävä puretaan siten, että vuoron perään lauletaan yksi laulu. Jokaisen laulun jälkeen ryhmä, joka on juuri laulettu laulun sanoituksia tutkinut, kertoo mitä ajatuksia heille nousi Jeesuksesta. Tehtävän tarkoitus on antaa nuorille mahdollisuus keskustella vapaasti siitä, kuka Jeesus oikein on.

Esimerkkejä Nuoren seurakunnan veisukirjasta:

49 Hän ei ole enää täällä
 51 Voi hänen rakkauttaan
 80 Rauhanruhtinas
 81 Kun joku on lähellä Jeesusta
 96 Riihikirkkohymni
 102 Tule kaikeksi mulle

Opetuslasten matkalaukku

Isot jaetaan ryhmiin. Ohjaaja piirtää taululle tai fläpille suuren matkalaukun ja kertoo siitä, että jokainen on Jeesuksen opetuslapsi, jolla on tehtävä elää Jeesuksen esimerkin mukaisesti. Sitten ohjaaja antaa kullekin ryhmälle yhden Raamatunkohdan, joissa on Jeesuksen opetuksia. Ryhmien tehtävä on lukea omat kohtansa ja pohtia yhdessä sitä, millaisia asioita Jeesus odottaa heiltä, opetuslapsiltaan. Asioita voivat olla esimerkiksi rohkeus, uskollisuus ym. Lopuksi jokainen ryhmä lukee oman kohtansa muille ja kertoo ohjaajalle pohtimansa asiat. Ohjaaja kirjoittaa asiat opetuslapsen matkalaukkuun, ja, kun kaikki ryhmät ovat saaneet vastattua, pohditaan yhdessä seuraavia kysymyksiä:

- Mitä opetuslapseus tarkoittaa?
- Mikä on kristityn vastuu Jeesuksen opetuslapsena?
- Mitä matkalaukun sisällöstä on helppo toteuttaa? Mitä ei?
- Miten matkalaukun sisältö voisi näkyä omassa elämässäsi?

Ohjaaja muistuttaa nuoria lopuksi siitä, etteivät Jeesuksen ensimmäiset 12 opetuslasta olleet myöskään täydellisiä, vaan möhlivät usein ja olivat epäuskoisia. Jokainen nuori voi seurata Jeesuksen jalan jälkiä miettimättä sitä, että kelpaako siihen tehtävään.

Raamatun kohdat:

Matt.5. 38- 45 (Rakastakaa vihamiehiänne)

Matt.6. 25- 33 (Jumalan huolenpito)

Matt. 7: 1-12 (Älkää tuomitko)

Mark. 10: 13- 16 (Jeesus siunaa lapsia)

Joh. 15: 1- 8 (Viinipuun oksat)

Taidenäyttely Jeesuksen erilaisista puolista

Nuoret jaetaan ryhmiin ja he saavat niihin yhden Raamatun kohdan. Kohdat näyttävät erilaisia puolia Jeesuksesta ja erilaisia rooleja, joita hänellä oli elämänsä aikana. Ryhmien tehtävä on muodostaa patsas, joka kertoo siitä, mitä kyseisessä Raamatun kohdassa tapahtuu. Kun ryhmät ovat valmiita, alkaa taidenäyttely kierros, jossa kukin ryhmä muodostaa vuorollaan patsaan ja yksi ryhmäläisistä toimii oppaana ja kertoo, mitä kuvassa tapahtuu. Ohjaaja voi tarpeen tulleen täydentää nuorten kerrontaa.

Raamatun kohtia:

Jeesus opettaja Matt. 5: 1- 12

Jeesus parantaja Matt. 9: 1- 8

Jeesus ihmeidentekijä Mark. 4: 35- 41

Jeesus Jumalan Poika Mark. 15: 33- 41

Jeesus syntisten ystävä Luuk. 7: 36- 50

Jeesus messias Matt. 16: 13- 20

Modernisoidaan vertauksia

Rippikoulussa isokset vetävät usein Raamatturyhmiä, joissa luetaan yhdessä Raamattua ja tehdään sen perusteella jokin tuotos. Tässä tehtävässä tulevat isokset saavat pieniin ryhmiin kukin yhden vertauksen ja heidän tehtävänsä on modernisoida se. Eli siis pohtia sitä, millainen vertaus olisi, jos se tapahtuisi nykyajassa. Keitä olisivat siinä olevat henkilöt? Missä vertaus tapahtuisi? Mitkä asiat olisivat eri tavalla? Vertauksen kuuluu kuitenkin edetä samalla tavalla kuin Jeesus sen kertoi. Sen jälkeen vertaus esitetään jollain taiteellisella tavalla muille ryhmille esimerkiksi sarjakuvana, näytelmänä, musikaalina, elokuvana, pantomiimina, patsaana, runona tai muulla taiteellisena keinona, jonka ryhmä keksii. Vertausten opetukset käydään esityksen läpi yhdessä siten, että kaikki ymmärtävät niiden merkityksen.

Jeesuksen vertauksia:

Armoton palvelija Matt.18:23- 25

Kadonnut lammas Matt. 18: 12- 14

Tuhlaajapoika Luuk. 15:11-32

Laupias Samarialainen Luuk. 10:25-37

Vertaus viinitarhan työmiehistä Matt. 20: 1- 16.

Vertaus suurista pidoista Matt. 22: 1- 14.

Vertaus kahdesta rakentajasta Matt. 7: 24- 27.

Ikonin valmistus

Nuoret saavat valmistaa ikonin, jossa on kuva Jeesuksesta tai jostain hänen elämänsä vaiheesta. Ikonit valmistetaan siten, että ohjaaja varaa askartelua varten laudanpaloja, saksia, liimaa, hiekkapaperia ja valmiiksi tulostettuja kuvia ikoneista. Nuoret saavat valita itselleen kuvan, minkä jälkeen hiovat hiekkapaperilla laudan pätkän sileäksi ja liimaavat sitten kuvan laudan pätkään. Tila voidaan rauhoittaa siten, että laitetaan taustalle soimaan rauhallista musiikkia.

10. VIIMEINEN VOITELU

Viimeinen voitelu- kerralla kerrataan vuoden aikana käsiteltyjä asioita leikkimielisten harjoitteiden avulla. Tarkoitus on rohkaista isosia tulevaa tehtävää varten. Samalla kiitetään menneestä vuodesta ja nuoret saavat kehua ja kannustaa toinen toisiaan. On tärkeää, että jokaiselle jää hyvä ja iloinen mieli ja antaa viimeiset vinkit ennen kesän tulevia leirejä.

Ensiapu sarjakuvaksi

Tehtävä edellyttää sitä, että ensiapu asioita on jo vähän käsitelty nuorten kanssa. Nuoret jaetaan ryhmiin ja heille jaetaan neljä A4-paperia. Jokainen ryhmä saa tilanteen, jossa tarvitaan ensiapua. Ryhmän tehtävä on piirtää sarjakuva, jossa tapaturma saa alkunsa ja joka etenee siten, että henkilö saa tarvittavaa ensiapua ja tilanteesta selvitään onnellisesti. Sarjakuvat käydään yhdessä läpi keskustellen.

Tilanteet ovat sellaisia, joissa leiriläinen

- a) murtaa ranteensa
- b) saa aivotärähdyksen
- c) astuu kyyn päälle ja kyy puree häntä
- d) saa palovamman
- e) pyörtyy
- f) saa allergisen reaktion

Haastavia tilanteita

Tehtävä voidaan tehdä joko keskustellen tai näytellen. Isoskoulutettavat saavat pienryhmiin haastavia tilanteita, joita isonen voi kohdata leirin aikana. Heidän tulee keskustella tilanteista ensin ryhmissä ja sitten joko esittää tilanne ja sen ratkaisu muille tai lukea se ja kertoa muille, mitä he olivat ryhmässä pohtineet ratkaisuksi.

- a) Olet yksin keräämässä pelivälineitä kasaan, kun muut isokset ovat valmistelemassa seuraavaa ohjelmaa. Eräs leiriläinen on kuitenkin jättäytynyt muista jälkeen ja tulee luoksesi. Hän ujostelee ja katselee jalkoihinsa. Hän tunnustaa olevansa ihastunut sinuun.

Kuinka toimit niin, ettet loukkaa leiriläisen tunteita?

b) Hiljaisuus on tullut ja kaikkien leiriläisten tulisi olla vuoteissaan nukkumassa. Löydät kuitenkin muutaman leiriläisen hartaustilasta. He ovat sytyttelleet kynttilöitä ja rukoilevat yhdessä. Miten sinun kuuluisi tässä tilanteessa toimia?

c) Eräänä leiripäivänä havaitset, että omat raamis ryhmäläisesi ovat salaa menneet tupakalle. Olette ystäväystyneet leirin aikana ja sinusta tuntuu, että petät heidän luottamuksensa, jos menet kertomaan asiasta jollekin aikuiselle. Miten sinun tulisi toimia?

d) Olet lastenleirillä isosena. Pieni lapsi tulee hiljaisuuden jälkeen luoksesi itkien. Hän sanoo, että hänellä on koti-ikävä ja haluaa mennä kotiin äidin luo. Miten toimit tässä tilanteessa?

e) Sinulla on rippileirillä raamis-ryhmä, joka ei keskustele. Aina, kun esität kysymyksen, ryhmäsi on hiljaa ja lopulta joudut itse vastaamaan esittämiisi kysymyksiin. Olet surullinen, sillä olet yrittänyt luoda ryhmääsi luottavaista ilmapiiriä, jossa voisi rohkeasti keskustella. Miten toimit?

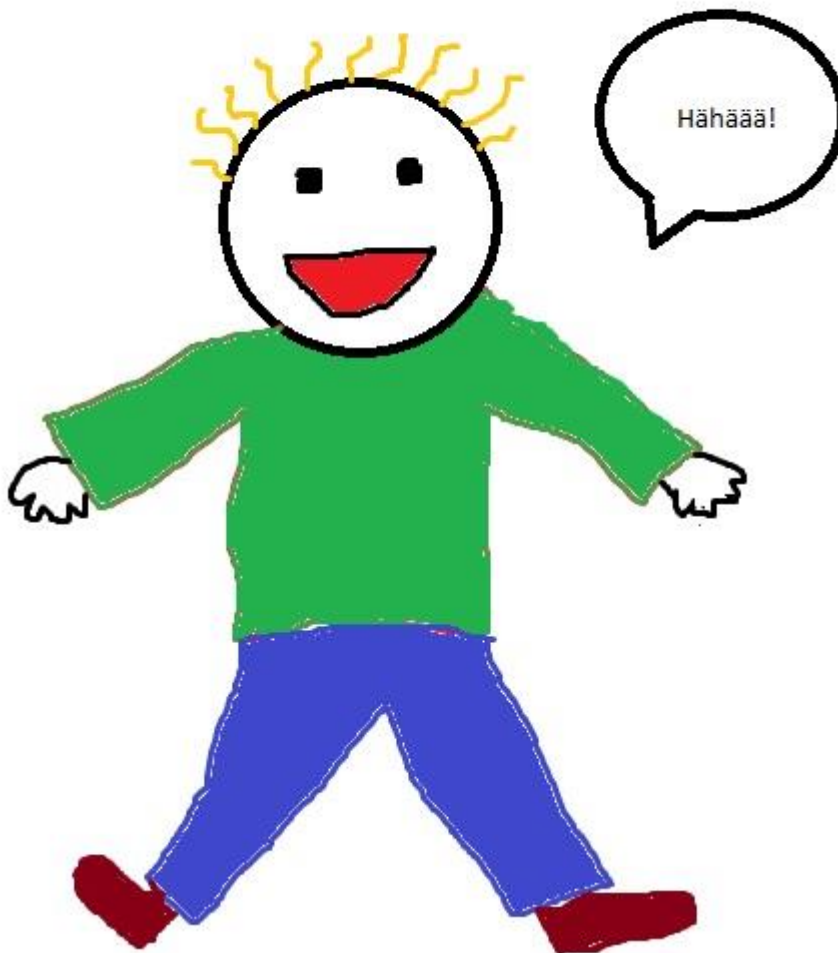
f) Sinulla on riitaa muiden isosten kanssa. Olet isosporukasta aina se, joka pitää huolen siitä, että iltaohjelma, hartaudet sun muut valmistuvat. Muut isokset vain pelleilisivät keskenään, kuin huolehtisivat tehtävistään. Leiriläiset ovat alkaneet huomata, että välillänne on erimielisyyksiä. Miten toimit?

Kertaava rastirata

Isokset saavat kiertää ryhmissä leikkimielistä rastirataa, jossa on tehtäviä isosena toimimiseen liittyen. Rasteilla on tehtäviä, jotka ryhmän täytyy suorittaa. Ohjaaja soittaa kelloa, kun on aika vaihtaa rastia. Aikaa kullakin rastilla voi käyttää 5- 10 minuuttia.

Rasti 1. Voi ei! Leiriläiset ovat lähteneet luvatta yöjuoksulle. Etsikää piileskelevät leiriläiset. Kun olette löytäneet heidät, piilottakaa heidät seuraavaa ryhmää varten.

Ohjaaja piilottaa ulos tai johonkin erilliseen tilaan noin 10 kopiota alla olevasta rippikoululaisesta, jotka isokset saavat etsiä.

Rasti 2. Tehtävänne on harjoitella sketsi, joka sopii ensimmäisen illan iltaohjelmaan. Rastiradan päätyttyä jokainen ryhmä saa esittää oman sketsinsä.

Rasti 3. Listatkaa paperille kymmenen asiaa, joita voi olla hartaudessa.

Rasti 4. Etsikää Raamatusta kukin yksi kohta, jonka voisitte jakaa rippikoululaisille. Kirjoittakaa ne paperille.

Rasti 5. Ottakaa valokuvia aiheesta: Tämän opin isostoiminnassa. Saatte rastiradan päätyttyä esitellä kuvanne muille.

Rasti 6. Piirtäkää paperille kukka. Kukan keskusta tulee ryhmänne jäsenten nimet ja terälehtiin hyviä ominaisuuksia, joita teillä on.

Kun kaikki ovat kiertäneet jokaisen rastin, käydään ryhmien aikaansaannokset vielä yhteisesti läpi.

Ajatuksia isoisuudesta

Harjoitteen on tarkoitus purkaa ajatuksia tulevasta kesästä ja kuluneesta vuodesta. Kaikki osallistujat istuvat ringissä. Lattialla on papereita nurin päin, joissa lukee kysymyksiä tai joissa on lauseita, joita tulee jatkaa. Jokainen hakee vuorollaan yhden paperin lattialta, lukee sen ja vastaa siinä olevaan kysymykseen tai jatkaa lausetta. Järjestys on satunnainen ja lapun voi hakea sitten, kun tuntee olevansa valmis. Sama teksti voi olla useammassa lapussa.

Lapuissa olevia tekstejä:

Millainen isonen minä olen?
 Odotan tulevalta leiriltä eniten...
 Parasta isoskoulutuksessa oli...
 Miksi isoskoulutus kannattaa käydä?
 Minua jännittää eniten...
 Isosen tehtävässä hauskinta on...
 Mitkä ovat vahvuuksiani?
 Isosena minä haluan...
 Mitä olen oppinut isosena olemisesta?
 Mitä olen oppinut itsestäni?

Positiivisuus sydämet

Jokaiselle tehdään kartongista positiivisuussydämet. Sydämet kiertävät ringissä ja jokainen saa kirjoittaa kaikkiin sydämiin jonkun positiivisen asian sydämen omistajasta. Näin kaikki osallistujat saavat lämpimän muiston menneestä isoskoulutuksesta ja rohkaisua isosena toimimiseen.

Päätösateria

Ohjaaja kattaa nuorten kanssa pöydän, jossa vietetään isoskoulutuksen päätösateria. Ateriaksi voi olla esimerkiksi pizzaa tai päätösateriana voi toimia myös lettukestit. Ideana on antaa kuluneelle vuodelle juhlava päätös. Aterialla voi olla myös mahdollisuus pitää maljapuhe, jossa kuka tahansa saa kiittää, kertoa jonkun muiston menneeltä vuodelta tai jakaa mielessään olevan ajatuksen. Päätösateria voi olla myös nyyttärityyppinen, johon jokainen voi tuoda jotain syötävää. Ateria aloitetaan ja päätetään yhdessä, lopuksi voidaan tehdä kättely- /halipiiri, jossa nuoret toivottavat hyvää jatkoa toisilleen.